

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za inozemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta št. 16/L. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knafljovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 1.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri pošt. č. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha št. 78.180, Wien št. 105.241.

Ljubljana, 19. avgusta.

Francoski odgovor na julijsko noto dr. Stresemannovo, ki je dobila na londonski Briand - Chamberlainovi konferenci pritrdilo angleške vlade, je bila od poslana te dni Belgiji, Italiji, Japonski, Poljski in Češkoslovaški na vpogled. Še tekom tega tedna bo nota izročena nemški vladi.

Prvotna poročila, prepojena s skrajnim optimizmom, se že začenjajo umikati iz treznejšemu razsojanju. Briand je, znan po svojem mojstrstvu v sestavi kompromisnih formul, v naprej upošteval morebitne angleške ugovore. Zato se je mogla londonska konferenca končati v par dneh s popolno harmonijo. S tem pa še ni rečeno, da je v Londonu v celoti prodrl našim čitateljem znano francosko stališče v vprašanju varnostnega pakta. Anglija ne le še naprej odklanja, da bi zajamčila nedotakljivost poljskih in čeških mej, temveč se zdi, da ne dopušča niti Franciji, da bi po lastnem preudarku tolačila, če je Nemčija zakrivila oborožen konflikt s tema državama, in da bi jima prihitela skozi demilitarizirano rensko cono na pomoč. Velika Britanija hoče pridržati odločitev v tem vprašanju sama sebi ali je kvečjemu prepustiti počasnemu in neharmoničnemu aparatu Zveze narodov v Ženevi.

Anglija se, kar je razumljivo, boji zapletiti v vojno radj Poljske. Temu se upirajo njen dominijoni, ki boli mislijo na lasten mir in varnost kot na bodočnost Evrope. Temu nasprotuje tudi javno mnenje na Angleškem, ki sicer priznava, da leži obrambna črta britanskega imperija ob Renu, se pa nikakor ne želi angažirati za nemško - poljsko in rusko - poljsko razraščanje. Iz teh razlogov bo Anglija pač težko dopustila, da bi Francija bila garant za nemško poljsko in nemško - češkoslovaško arbitražno pogodbo. Konflikt Poljske z Nemčijo bi zapletel v vojno Francijo in v slučaju francoskega neuspeha tudi Veliko Britanijo.

Francija, kot smo opetovano že naglasili, ne more dovoliti, da bi Poljska in Češkoslovaška podlegli nemški navedbi. Po uničenju teh slovanskih držav bi se Nemčija brez dvoma s podvojeno silo in z zavarovanim hrbitom vrzla na zapad. Za Francijo je torej obstoj Poljske in Češkoslovaške življensko vprašanje. Ni dvoma sicer, da je za Francijo nedotakljivost njenih vzhodnih mej z angleškim jamstvom ogromnega pomena. Vendar ni verjetna vest dunajskega časopisa, da v Franciji ta skrb tako prevladuje, da bo končno Briand prepustil Poljsko in Češkoslovaško samima sebi, samo da si zagotovijo angleško garancijo za Ren. Ta nemška nada je depilirana in prečividno izraža vse obrise nemškega manevra z garancijskim paktom.

Čitanje nemškega časopisa tudi ne vzbuja prevelikih nad v hiter uspeh varnostnih pogajanj. Da o iskrenosti nacionalistov ni niti govora, je izven dvoma. Pa tudi demokratični organi izjavljajo s svojo pisavo tehtne pomisleke. Saj piše n. pr. Theodor Wolf v »Berliner Tageblattu«:

«Tudi mi imamo svoje zahteve in pomisleke, mi nočemo Francije kot »garanta« pri nemško - poljskih arbitražnih pogodbah in ne maramo sprejeti nobene formule za prekoračenje (renske neviralne cone), smatramo pa idejo pakta, ki naj raztopi led evropske politike, za pravilno in želimo po izločitvi ali razkuženju člena 16. vstop Nemčije v Zvezo narodov.»

Te besede so jasne. Nemčija hoče imeti na vzhodu proste roke. Za trenutni mir Francije naj se žrtvuje varnost Poljske nemškemu in sovjetskemu apetitu.

Ni čudno, da tak duh v Nemčiji izživa reakcijo v francoskem javnem mnenju. Tako odgovarja v anketi, ki jo je priredil »Echo de Paris« o varnostnem vprašanju, general Debeney, da mora Francija še nadaljnih deset let vzdržati zasedbo Porenja, kolikor je potrebno, da se organizirajo in ojačajo osvobodjeni narodi vzhodne Evrope in zaceli Francija svoje rane ter pripravi za bodočnost.

V isti anketi svetuje sorbonski profesor Demangeon, naj Francija ohrani močno armado, rodi veliko otrok, eksploataira svoje kolonije, se oprosti svojih dolgov in proučuje inozemstvo.

Jules Cambon odgovarja samo: »Treba je roditi otroke.« Reči hoče, da je številna in močna armada najboljša jamstvo za mir.

V takih dispozicijah pričakuje svet z napetostjo nadaljni razvoj garancijskih pogajanj, od katerih je odvisen mir in bližnja bodočnost našega kontinenta.

Pelegrinetti pri Ninčiču

Beograd, 19. avgusta. r. Papežev nuncij Pelegrinetti je danes posetil zunanega ministra dr. Ninčiča ter se z njim razgovarjal o konkordatu.

Radić in soproga inspiciata kraljevska ministrstva . . .

Včeraj sta dospela v Beograd Stjepan Radić in njegova soproga. Konferenca in razgovori. — Predzrne izjave Stj. Radića o bivših demokratskih ministrih.

Beograd, 19. avgusta. r. Danes zjutraj se je pripeljal v Beograd Stjepan Radić. Z njim so dospeli tudi njegova soproga Marženka ter dr. Maček in dr. Krnjević. Na kolodvoru so ga pričakovali drugi radićevski poslanci. Prišlo se je običajno poljubovanje s prisotnimi, nakar je Radić prijel svojo ženo pod roko ter odšel pred kolodvor, kjer sta čakala nanj in na njegove spremljevalce avtomobila min. agrarne reforme in min. za šume in rudnike. Cella družba se je odpeljala v hotel Pariz, kjer se je St. Radić nastanil.

Pred hotelom se je kmalu nabralo precej radovednežev, ki so hoteli videti »zagrebačko čudo«. Ko je Radić prišel iz hotela, so se pričeli gnjesti okoli njega in eden izmed njih je prinesel stol ter naprosil Radića, naj stopi nanj, »da Vas moremo bolje videti«. Radić je prošnji ugodil, stopil na stol ter se dal ogledovati. Nenavaden prizor je privabil mnogo občinstva, ki je zbijalo jako neumestne šale.

Izpred hotela se je Radić napotil s svojo ženo in ostalim spremstvom v ministrstvo agrarne reforme, kjer mu je Pavle Radić poročal o vprašanih svojega resora. Nato se je odpeljal v ministrstvo trgovine in industrije, kjer ga je sprejel dr. Krajač ter mu referiral o poslih svojega ministrstva. Zatem je posetil ministrstvo za šume in rudnike, kjer mu je podal referat minister doktor Nikić. Končno se je odpeljal s soprogo in dr. Krnjevićem v zunanje ministrstvo, kjer je ostal v razgovoru z dr. Ninčičem od pol 12. do 13. Minister dr. Ninčič je St. Radića in gospo Marženko povabil za jutri na obed. Ko je odhajal iz zunanjega ministrstva, je izjavil novinarjem, da se je razgovarjal z dr. Ninčičem o zunanji politiki in da je za jutri ob 10. dopoldne napovedana konferenca delegatov, določenih za zasedanje Zveze narodov v Ženevi. Izjavil je tudi, da bo v kratkem odpotoval v Knjaževac, kjer bo posetil Aco St.

nojevića, radikalnega prvaka. O Ljubi Živkoviću je dejal, da je tudi on »pravi patrijarh«. Pohvalil je beograjske novinarje in dejal, da angleški novinarji še davno niso to, kar so beograjski . . . V Beogradu ostane Radić najmanj do sobote.

Popoldne se je Radić odpeljal v Jajince pri Avali, kjer je obiskal tamkajšnje gospodinsko šolo, v kateri je 20 deklet. Okoli šole se je zbralo nekaj radovednih seljakov, med njimi tudi gajdaš, ki je pričel svirati kolo. S klici: »To je divno, to je krasno!« se je Radić uvrstil v kolo ter veselo zaplesal. Nato pa je takoj nagovoril kmete ter jim razlagal, da ima naš narod troje velikih bogastev: veselje, radost in poštenje. »Mi Slovani, posebno mi Hrvati in Srbi, imamo poseben dar, da moremo goreče ljubiti, leno prenehati in se hrabro bojevati.« Ob koncu je poljubil g. Radić nekega strička, ki so ga pripeljali predenj in se vrnil v Beograd.

Po 18. uri je imel Radić sestanek z Ljubo Živkovićem v Narodni skupščini. Nato se je vršila sela v Beogradu navzočih poslancev HSS. Med sejo je odšel g. St. Radić v zemljoradniški klub, kjer je konferiral deset minut z zemljoradniškima veljakoma Dimitrijem Vulićem in Urošem Staićem.

O svoji inspekciji v radićevskih ministrstvih je izjavil Radić novinarjem: »Obstoja neprimerna razlika med resorti, ki so jih upravljali radikali in oni mi samostojni demokratki, katere smo mi prevzeli. Demokratski resorti so bili v vrlo nepovoljnem stanju. Dobro sem razpoložen in mi je drago, da smo dobili ponovno dokaz, da je not spoznava pravilna. Sporazum bo trajal, dokler bo obstojal naš narod.«

Beograd, 19. avgusta. r. Današnja »Pravda« objavlja razgovor z go. Marženko Radićevno. V tem razgovoru nastopa Radićeva soproga kot velika političarka, najaktivnejša sotrudnica svojega moža ter kot borilnica HSS.

Belgijsko-ameriški sporazum o fundaciji belgijskih dolgov Zedinjenim državam

Belgija bo vračala svoj dolg 62 let pod izjemno ugodnimi pogoji.

London, 19. avgusta. a. Reuterjev urad javlja iz Washingtona: Na podlagi dosežene sporazuma med ameriško in belgijsko delegacijo bo Belgija vračala 191 milijonov dolarjev, ki si jih je izposodila od Amerike pred premirjem, v 62 letnih obrokih brez obresti. Nadaljnih 246 milijonov dolarjev, izposojenih po premirju bo ravno tako vračala v 62 letih s 3 in pol odstotnimi obrestmi po prvih desetih letih. Kakor se izjavlja iz ameriške strani, bo ameriški kongres brez dvoma ratificiral ta sporazum.

Člani ameriške komisije izjavljajo, da se belgijska plačila v prvih letih ne bodo smela znižati pod 2 milijona 900 tisoč dolarjev in da bodo šele proti koncu plačilne dobe znižali po 112 milijonov dolarjev na leto. Poleg tega izjavlja komisija, da se pogoji dovoljenj Belgiji nikakor ne smejo smatrati za precedent, z ozirom na to, ker je predsednik Wilson svojočasno obvezal Zedinjene države, da bodo pri ureditvi belgijskih dolgov postopale kar najkulatneje.

Zmede v bolgarski vladni stranki

Sofija, 19. avgusta. r. Politični krogi zelo živahno razpravljajo o vprašanju prenosne vlade in o resnem sporu, ki je nastal 17. t. m. v Demokratičnem zboru. Pristaši vojnega ministra generala Vlkova so namreč mnenja, da je prenosna vlada neobhodno potrebna, medtem ko zastopa Cankov s svojimi pristaši stališče, naj sedanja vlada odstopi in naj se takoj nato razpiše nove volitve. Radi tega nesoglasja v vladi, je zunanji minister Kalfov odpotoval v Varno, da poroča kralju Borisu o političnem položaju. O tej avdienci bo Kalfov poročal Cankovu. O sporu v Demokratičnem zboru nočejo člani vlade izdati nobenih podrobnosti.

Radićevci, radikali in Bunjevci

Subotica, 19. avgusta. n. Tu se vrše pogajanja med predstavniki Radićeve stranke in Bunjevci za eventualno skupno delovanje na političnem polju. Radikali gledajo na ta pogajanja zelo postrani, ker se boje na ne bi dobili radićevci skupno z Bunjevci na terezu v Voivodini na škodo radikalov. Radikali nameravajo zato kot protikolaj prirediti sami pogajanja z Bunjevci in tako preprečiti njihovo sodelovanje z radićevci.

«Hrvat» preneha kot dnevnik

Zagreb, 19. avgusta. n. V tukajšnjih političnih krogih se trdi kot popolnoma gotovo, da preneha v najkrajšem času izhajati »Hrvat« kot dnevnik in ostane le tednik. Ta sprememba se izvrši zato, ker dela Tipografija, ki jo finansira Eskomptna banka, »Hrvat« velike težave in zapreke, odkar je pristal v opoziciji proti RR režimu. Intenzivno se išče nova tiskarna za »Hrvat«. Zelo verjetno je, da bo moral list prenehati izhajati kot dnevnik vsaj tako dolgo, da najde naklonjenost druge tiskarne.

Komunistični atentat na predsednika sobranja

Pariz, 19. avgusta. l. Sinoči so bolgarski emigranti napadli s palicami predsednika sobranja Kuleva in podpredsednika Vasova, ko sta ravno zapuščala razstavne prostore. Napadena sta urno skočila na bližnji avto in se rešila. Napadaleci so hiteli za avtom, pa mu niso mogli slediti. Po napadu so prihiteli številni policaji, ki so morali nastopiti proti emigrantom z golimi sabljami. Policija je aretirala samo dva bivša bolgarska dijaka, pri katerima je našla izkaznice komunistične organizacije. Po dosedanjih ugotovitvah je bil atentat na oba bolgarska parlamentarca pripravljen.

Mussolinijev odgovor Nittiiju

Rim, 19. avgusta. l. Glasilo ministrskega predsednika Mussolinija »Popolo d' Italia« piše z ozirom na Nittiijevo izjavo v »Westminster Gazette« o skorajšnjem koncu fašistovskega boljševizma v Italiji:

Vročina je očitno vzmirla Nittiijeve živce. V Italiji je bil boljševizem, ki se je razvil baš pod Nittiijevo vlado. Ali ni Nitti pozival delavce in kmete proti Reki in D' Annunzijevemu patriotizmu? Sicer pa je vseeno, ako se vrne v Italijo, ali ne. Nitti pričakuje zaman konca fašizma, ki ima pred seboj sedanjo in bodočo generacijo.

Ponoven Amundsenov polet na severni tečaj

Oslo, 19. avgusta. l. Amundsen namerava v prihodnjem poletju izvesti ponoven polet na severni tečaj. Stroški te ekspedicije bi znašali okoli 150.000 dolarjev, ki so deloma že zagotovljeni. Amundsen se zanima največ za polet s Spitzbergom na Alasko in za proučevanje velikega, še neznanega ozemlja med severnim tečajem in Alasko.

Ustanovitev novinarske Male antante

Uspešen zaključek konference v Sinaji. — Bodoči sestanki novinarjev Male antante.

Sinaja, 19. avgusta. r. Konferenca novinarjev Male antante je bila sinoči zaključena. Soglasje, ugotovljeno prvega dne, je trajalo do kraja, tako v sekcijah kakor tudi v plenarnih sejah.

Na tretji seji je bil med drugim sprejet sklep, ki zahteva olajšave za novinarsko službo, brezplačno vožnjo za novinarje v vseh treh prijateljskih državah, ugodnosti v brzojavnem in telefonskem prometu, izmenjavo novinarjev v svrhu proučevanja vprašanj držav Male antante itd. Opoldne je priredila sinajska občinska uprava banket v čast udeležencem konference. Zupan Sinaje je pri tej priliki v pozdravnem govoru omenjal, da so pri ustanovitvi Sinaje sodelovali jugoslovanski zidarji iz južne Srbije. Popoldne se je nadaljevala

plenarna seja, na kateri je bil sprejet statut novinarske Male antante.

S tem statutom se določa ustanovitev glavnega urada novinarske Male antante s tremi krajevnimi odbori. Pri vsakem sestanku zunanjih ministrov Male antante se sestanejo tudi zastopniki novinarske Male antante.

Konferenca je zaključil sinoči predsednik Pialo s govorom, v katerem je želel udeležencem ob zaključku dela mnogo uspeha v bodočnosti.

Ob zaključku konference je bila poslana zunanjemu ministru dr. Ninčiču brzojavka s poročilom o uspehih zborovanja. Dr. Ninčič je v brzojavnem odgovoru čestital s uspehom in izrazil svojo željo po uresničenju plemenitih nalog nove organizacije.

Francoska nota odposlana v Berlin

Italija soglašja z besedilom note o varnostnem paktu. — Sestanek zunanjih ministrov interesiranih držav v Ženevi?

Pariz, 19. avgusta. s. Ker je ministrski predsednik Mussolini sporočil francoskemu poslaniku v Rimu, da tudi italijanska vlada odobrava besedilo francoske note Nemčiji, so bile danes dopoldne izdane francoskemu poslaniku v Berlinu zadnje instrukcije za izročitev note. Francoski poslanik bo še ta teden zaprosil za avdienco pri državnuem predsedniku in državnemu zunanjemu ministru ter se poleg tega sporazumel s člani diplomatskega zbora, da se bo mogla nota izročiti vprčo vseh zastopnikov zaveznih držav.

držav. Nota se bo objavila najbrže dan po izročitvi torej ali v soboto ali v nedeljo opoldne.

Varšava, 19. avgusta. s. V političnih krogih se govori, da se bo vršil 1. septembra v Ženevi sestanek zunanjih ministrov Francije, Anglije, Belgije, Češkoslovaške in Poljske, na katerem bodo skupno razpravljali o vprašanju varnostnega pakta in o vseh ostalih zadevah. Govori se tudi, da se bo na to konferenco oficijelno povabil tudi nemški zunanji minister dr. Stresemann.

Angleški delavci proti komunizmu

Nova nasprotstva v angleški rudarski industriji. — Ustanovitev delavskih čet za obrambo stavkajočih rudarjev. — »Nezanesljivi« sovjetsko uradništvo v Angliji.

London, 19. avgusta. l. Časopisje razpravlja obširno o pismih komunistične stranke, ki so bila poslana labouristom in zvezi strokovnih organizacij. Iz pisma je razvidno, da so hoteli komunisti zapeljati delavsko stranko v boljševiško smer, kar se jim ni posrečilo. Clynes je izjavil, da komunisti ne morejo vplivati na delavce, ker je angleški delavec zelo razumen in ker tvori delavstvo 90% volitev, ki morejo določevati smer državni politiki. Delavci vedo, da bi se izjavil vsak diktatorski poskus ali revolucionarni akt, ker bi trpeli pri tem predvsem najubožnejši sloji.

»Morning Post« priobčuje pisma rudarske strokovne organizacije delavski stranki, v katerih se pritožuje nad pripravljenostjo vojaštva, ki naj bi nastopilo, ako bi se delavstvo uprlo diktaturi kapitala. Rudarji zahtevajo, naj delavska stranka razvije propagando med svojimi člani v vojski in mornarici, ker je nesmiselno, da bi se delodajalci zanašali na vojaše iz delavskih slojev. Delavski voditelji so dolžni preprečiti podobne katastrofe. List ostro kritizira vsebi-

no pismo in zavrača poskuse za osvojitve vojske in mornarice.

Stavkajoči rudarji v Ammenfordu so sklenili, da organizirajo delavske obrambne čete. Rudarski voditelji izjavljajo, da ta organizacija ne krši zakonov, ker gre samo za varnostne odredbe proti pretnjam na naslov predsednika rudarske zveze. Poleg tega se morajo delavci štiti pred fašistovskimi organizacijami.

London, 19. avgusta. k. Konferenca zastopnikov strokovnih rudarskih organizacij je sklenila sprejeti pogoje, pod katerimi bi delodajalci umaknili svoje odpovedi ter je pobilstila zastopnike, ki naj podvzamejo vse potrebno, da bodo zastopali naziranje rudarjev pred komisijo za preiskavo razmer v rudokopih.

Posebna komisija sovjetske vlade, ki je imela nalog proučiti zanesljivost nastavljenec sovjetske vlade v Angliji, se je vrnila v Moskvo. Poročilo komisije je brezdvomno neugodno, ker se bodo izvršile velike spremembe v osovju ruskega poslaštva in trgovinskega urada v Londonu.

Boji v Siriji

London, 19. avgusta. s. »Times« poročajo iz Jeruzalema: Pri pogajanjih med Francozi in upornimi plemeni Druzov se je doseglo da se je ukinilo obleganje trdnjave Sualde, kjer je bila francoska posadka približno 200 mož, večinomaa alžirske čete. Te mesece dni obkoljena. Kot pogoj za vsa pogajanja so voditelji plemena Atrah, ki je vodil upor, zahtevali obojoditev svojega od Francozov ujetega rlarvarja. Nato je bilo 8 ujetnikov izpuščenih na svobodo. Druzji so nato prenehali z obleganjem trdnjave. Francoske čete so odkorakale v Damask ter so bile izmenjane z drugimi.

Dosedanji guverner ozemlja Druzov ki je v prvi vrsti s svojo strogostjo povzročil upor, je bil izmenjan z drugim francoskim častnikom. »Times« poročajo dalje o resnem spopadu med Druzi in kristjani v gorovju Hauran. Mnogo oseb je bilo pri tem ubitih. Na kraj nemirov so odšle francoske čete. Izvršenih je bilo mnogo aretacij.

Velika nesreča na morju

Newport, 19. avgusta. s. Na parniku Mackinac, na katerem je bilo 675 izletnikov, med njimi mnogo otrok in žensk je eksplodiral parni kotel. Srednji del parnika je bil popolnoma razdejan. 23 oseb je bilo smrtno ranjenih, 75 pa težko. Vojne ladje, ki so manevrirale v bližini, so prišle na pomoč.

Spopad med italijanskimi socijalisti in fašisti v Ameriki

Pariz, 1. avgusta. a. V Newargu v Ameriki je prišlo med italijanskimi socijalisti in italijanskimi fašisti do hudega spopada, v katerem je bilo 36 oseb težko ranjenih, 9 oseb je v smrtni nevarnosti. . .

Stavka kitajskih poštних uradnikov

Sangai, 18. avgusta. a. Poštno uradništvo na vseh šangajskih poštah je včeraj zjutraj stopilo v stavko. Uradniki zahtevajo povzrajanje plač in znižanje delovnega časa. Prostožujejo se zlasti proti temu, da so kot domaćini veliko slabše plačani kot tujci, ki zavzemajo obsoem vsa boljša mesta.

Provokacija z „gomilo mržnje“

Odločna in umestna beseda beogradske „Politike“. — Energično zavrača mržnjo Hrvatskega Sokola proti Jugoslovenskemu Sokolstvu.

Ob zletu hrvatskega Sokola so v Zagrebu postavili takozvano sokolsko gomilo, za katero so prinesli zemljo iz raznih krajev Hrvatske. V programu zleta stoji tudi odstavek, ki se nanaša na to gomilo in ki se glasi: „L. 1924. se je vršil pokrajinski zlet Jugoslovenskega Sokolstva, ki je v svoji besni mržnji proti vsemu, kar je hrvatsko, navalilo s kamenjem na Hrvatski sokolski dom. Kamenje je bilo takrat zbrano in shranjeno ter položeno v temelje gomile z željo, da bi bila pokopana razen kamenja tudi nebratska mržnja, ki ga je vrgla na Sokolski dom.“

Beogradska „Politika“ prinaša z ozirom na to točko programa hrvatskega sokolskega zleta članek, v katerem pravi: „Tako se v prisotnosti kralja, pod čegar zaščito stoji Jugoslovenski Sokolski Savez, vrši provokacija, naperjena proti našemu nacionalnemu Sokolu. V tem velikem trenutku hrvatski Sokol pozablja, da je v Jugoslovenskem Sokolu zelo mnogo uglednih Hrvatov, ki ne morejo „besno mrziti vse, kar je hrvatsko“. Pozablja, da je kamenje letelo tudi z druge strani. Pozablja, da so bili ravno prvi kamni vrženi od hrvatskih Sokolov in da je prva prelita kri bila kri enega Beograščana, dijaka, gosta, ki ga je molče, zahrbtno napadla šest Hrvatov domačinov.“

„Politika“ pravi, da ni sedaj primeren trenutek, povračati se nazaj v nezavidljivo preteklost, ker so pozabljene druge, mnogo bolj pomembne gomile. Drugače se lahko zgodi, da pride na provokaciji dostojen odgovor, na gomilo — gomila. Kaj bi rekli Zagrebčani, ako

bi Srbi pričeli graditi slične gomile in poleg njih ono največjo — mačvansko? Gomilo kosti izmrcvarjenih srbskih vojakov, starcev, žene in otrok? Kako bi izgledala zagrebška gomila dijaških kamnov napram grozni mačvanski gomili, najbolj žalostni in najbolj krvavi gomili kosti najbolj nedolžnih žrtev? In komu bi koristilo to postavljanje nebratskih gomil?

Od Tomislava do Aleksandra je preteklo tisoč let in od Tomislavove kraljevine je ostalo komaj nekaj za zgodovino, kakor tudi od velikih drugih državnih tvorevin te dobe. Vsakdo je vlek na svojo stran in vsakdo je na svoji strani dvigal gomile mržnje. Te gomile so rodile svoj sad, država je razpadla...

Zakaj žele v trenutku, ko so klicali kralju Aleksandru, ko hočejo v temelje te države vzidati tudi svoj ljubezen na pram kralju, vzidati poleg nje s toliko zloradostjo tudi svojo mržnjo na pram onemu delu svojega lastnega naroda, ki to najmanj zasluži? Ali mislijo, da se bo tako naš skupni dom bolje vzdržal? Ali mislijo, da je njihova ljubezen na pram kralju in državi zadostna, da zamenja ljubezen onih, ki nimajo več potrebe, da jo poudarjajo? Brez njihove ljubezni se je državi godilo slabo, vendar pa se je vzdržala. Ali so si gurni, da se bo država vzdržala, ako ugasne ljubezen onih drugih? Tuja mržnja se pokopava z ljubeznijo, ne z mržnjo.

Članek „Politike“ ne moremo ničesar dostaviti...

Uezzanom in Lukkosom je pripravila trden temelj za uspešno ofenzivo v najvažnejšem frontnem delu.

Vesti o francosko-španskem sodelovanju in uspehi francoskih čet so slabo vplivale na uporna plemena. Pleme Uerga je odpovedalo Abd el Krimu pokorščino in njihovi veljaki so izjavili, da se ne bodo bojevali v španski coni. Abd el Krim jim je sporočil, da hoče ustanoviti v Severni Afriki neodvisno muslimansko državo in da ga morajo zato ubogati kot muslimani, sicer jih bo kaznoval o prvi priliki. Njegove prošnje in pretneje pa niso mnogo izdale. Poglavarji v pokrajini Gebel Sarsar so Abd el Krimu kratko odgovorili, da se bodo udali Francozom, ker ne verujejo v njegove obljube.

Tudi iz španskih službenih poročil je razvidno, da je položaj v španski coni ugoden. Izvršila se je reorganizacija španskih maršev čet z izmenjavo pehotnih polkov, ki jih je nadomestilo 18 bataljonov afriških lovcev. V španskem sektorju je 40.000 vojakov in 1200 oficirjev pehote, 4000 vojakov in 160 oficirjev konjenice, 11.000 vojakov in 340 oficirjev topništva, 8000 vojakov in 200 oficirjev tehniškega vojaštva, večje število trenerskega in sanitetnega vojaštva 500 vojakov in 60 oficirjev letalskega oddelka, skupno okoli 70.000 mož in 3000 oficirjev. Poleg tega je na razpolago še okoli 13.000 domačinov.

Prve Radičeve levite zaveznikom

Zagreb, 19. avgusta.

Radičev „Dom“ je menda velike tirade o minulih slavnostih prihranil za prihodnji teden. V današnjem broju pa je smatral za najnujnejše predvsem to, da kara ministra dr. Ninčiča, piše: „Zunajni minister dr. Ninčič je govoril i na svečanem obedu, ki ga je Hrvatski sokolski savez priredil odposlanstvu vlade, mestnemu zastopu in predstavnikom hrvatskega Sokolstva, ter je ob tej priliki posebej pozdravil tudi Hrvatski Sokol, izražajoč svojo željo, da se hrvatsko Sokolstvo ujedini z ostalo sokolsko omladino, ki deluje pod jugoslovenskim imenom. Ta želja je plemenita, toda nemogoča. Že v hrvatskem Sokolstvu se nahaja nekaj take gospode, na kateri ni nič sokolskega razen enostavnega sokolskega kroja, a jugoslovenski Sokoli nosijo samo sokolsko ime, stvarno pa so jastrebi in čuki. Po takem bi zedinjenje Hrvatskega Sokola s tako zvanim jugoslovenskim, za prav batinaško - orjunaškim, značilo samo smrt prave in zdrave sokolske ideje.“

Tako sodi Stjepan Radić o Hrvatskem Sokolu, ki ni ves v njegovi oblasti, ter o jugoslovenskem, ki njegov nikoli ne bo. In z jugoslovenskim Sokolstvom vred je kajpak zavržen tudi českoslovaški, poljski in ruski Sokol. Kakšna strahota od strani novega sokolskega Mesije — Stjepana Radića!

Stjepanu Radiću žilica okrat ni dala miru. Švrljal ni le gosp. Ninčiča, temveč tudi ostale zaveznike v vladi. Navajajo, da so marsikdo v hrvatskih krajih ostali še stari veliki župani, ki se nič ne zmenijo za povsem novi politični položaj in da v severni Dalmaciji pod upravo vel. župana Perovića „divjajo žandari“ še grozoviteje, kakor pod prejšnjo vladu PP. Nato navaja Stjepan Radić nekoliko primerov „žandarskega divjanja“ pod sedanjim vladu RR, končuje s poudarkom: „Navzlic vsemu ljudstvo ne presoja narodnega sporazuma in nove vlade po teh primerih. Seljaško ljudstvo vé, da je nevedne upravne težke zamenjati z dobrimi, ker dobrih je malo, a čisto vobče nobenega...“ Stvar z nezamejenimi velikimi župani v hrvatskih krajih je torej za Radića delikata z dveh pogledov: prvič ni našli „dobrih“ naslednikov, a drugi radikali ne pustijo zamenjati sedanjih, ker jih — kakor posmešno pravi Radić — „smatrajo za jagnjeta“...

Drugi posebnih zanimivosti v današnjem „Domu“ ni. Razen morda še to-le: Opis minulih svečanosti prinaša pod naslovom: „Siguran korak u tisućgodišnjicu“ — a ta članek je pisan v ekavščini. V prvi hip se začudiš, da je morda tudi ekavščina zahtevana v protokolu sporazuma in da „Dom“ utegne čez čas uporabiti tudi cirilico. Za čitatelja številnih novih pa je stvar jasna takoj, ker uvidiš, da je „Domov“ opis zagrebških svečanosti pretiskan — iz beogradske „Politike“...

Politične beležke

— Dvanajstine in posl. Pucelj. „Kmet

ski list“, glasil posl. Pucelja, piše, da je naša država veliko gospodarstvo, ki je bilo zanemareno in zapuščeno cela leta, tako da se je bujen plevel razrosil na državnih njivah. To zanemareno posestvo so sedaj prevzeli v svojo oskrbo radikali in radičevci, pravi „Kmetški list“, komaj pa so dali prepisati državno posestvo na svoje ime! Je križljivo hudobni nevoščljivci, da so slabi gospodarji, ker ne spravijo zanemarene posestva takoj v vzoren red. Puceljvo glasil očitno tretje predvsem radikalom, da je bilo po njihovi zaslugi državno gospodarstvo zanemareno in zapuščeno, kajti radikali so bili ves čas na vladi, njihov je bil ves čas finančni minister, ki je zlasti za finančni del dvanajstin izključno merodajen, oni so imeli ves čas večino v vladi. Njihovo doseganje gospodarstva proglasa Puceljev list za katastrofalno, njihovo bodoče go spodarstvo (ker tudi v vladi RR ostanejo radikali merodajni) pa že v naprej proglašajo za sijajno — iz razloga, ker

so radičevci v vladi! Seveda je tudi zadnje dvanajstine, za katere je glasoval posl. Pucelj z radičevci, izdelal sedanjim radikalni finančni minister. Puceljvo glasil pravi, da novi vladi ni preostalo drugo, kakor da glasuje za enkrat za take dvanajstine, kakršne je našla v glavnem izdelane, ker mora pač posestnik prevzeti zanemareno posestvo s plevelom vred. Torej je RR vlada prevzela plevel, ki ga je zaredil radikalni finančni minister. Logika Puceljevega glasila je za politična teleta, a ne za napredne pametne kmete, katerim je to glasilo baje namenjeno!

— Puceljev pristaji in Sokolstvo. Puceljevo glasil slavi kot poseben uspeh politike nove RR vlade, da smejo prej prenevanje hrvatska separatistična društva in zlasti, da sme nekaj radi protidravnih tendenc razpuščeni separatistični hrvatski Sokol slaviti svoj zlet neovirano v navzočnosti kralja, visokih vojaških oseb in mnogih ministrov. To smatra „Kmetški list“ za nekaj višek uspeha sporazumaške politike Radičeve stranke, ki je baje sklenila sporazum z radikali na podlagi državnega in narodnega edinstva. Kaj pravijo k temu tisti kmečki fantje, ki so še sedaj pristaji Puceljeve stranke, a pri tem pozhrtvovalni člani Jugoslovenskega Sokola? Naj si prečitajo, kaj piše Radić o njihovem v Jugoslovenskem Sokolu in naj zahtevajo, da „Kmetški list“ tudi to programatično izjavo ponatisne iz „Doma“!

— Blagoslov sporazuma! Včerajšnji „Jutarnji list“ prinaša na prvi strani debelo tiskan naslov „Blagoslov sporazuma bodo občutili preganjani!“ Pod tem naslovom namreč objavlja daljšo vest, da bodo na Hrvatskem zopet dovoljena in vzpostavljena vsa separatistična društva. Ta blagoslov sporazuma, ki ga napoveduje „Jutarnji list“, pa ima še drugo senčno stran. Na isti strani, seveda z manjšimi črkami, poročajo tudi, da je gozdarsko podjetje Dobrin - Drvar, ki se nahaja v državnih rokah, sporočilo delavcem, da jim bo znižalo plače za 20 odst. Ker delavci na žagah niso na to pristali, jim je ravnateljstvo odpovedalo delo in ustavilo obrat. Sedaj še ni znano, kako stališče bodo zavzeli železničarji na progi Priedor - Knin, ki je last tega podjetja. Ako pride do nesoglasij, bo bržkone ustavljen promet. Obenem poročajo listi, da se bodo delavcem v državnih rudnikih v Bosni in Hercegovini znatno znižale plače. Vse to se godi pod upravo radičevskega ministra za šume in rudnike dr. Nikića! Ko je bil dr. Žerjav minister za šume in rudnike, se o takih pojavih ni čulo. Dr. Žerjav je skrbel, da so ostala državna rudniška in gospodarska podjetja kljub gospodarski krizi v polnem obratu in da je ostalo zaposleno vse dosedanje delavstvo. Dr. Žerjava so napadali, ker ni mogel zvišati plač, pod radičevcem dr. Nikićem se znižujejo plače, ustavljajo obrati, meče brezposelno delavstvo na cesto in — mirna Bosna! To je drugačne vrste blagoslov sporazuma, ki ga bodo občutili vsi preganjani!

— Največji. Beogradska „Pravda“ prinaša podrobnejše opazovanje svojega v Zagreb odposlanega dopisnika, ki med drugim beleži tudi nastopno sodbo o Radiću: „On je največji Slovan, večji Hrvat od vseh Hrvatov, večji Srbin od samih Srbov, večji Slovenec od Slovencev — tako mi je dejal neki Radičev prijatelj, njegov prerok, zanimiv človek in nekoliko manj besedljiv kakor njegov predsednik...“ Dabome, „nekoliko manj besedljiv“, kajti tudi glede besedljivosti je Stjepan Radić večji od vseh Hrvatov, Srbov in Slovencev. Torej največji! To pa je tudi poglavito priznanje, ki ga Stjepanu Radiću nihče ne krati niti v zunanjem svetu.

Po svetu

— Francoski socialisti proti sodelovanju v vladi. Na socialističnem kongresu je bilo glasno sklenjeno, da socialistična stran ka odklanja vsako odgovornost za dogodek v Maroku in zahteva od javne diplomacije, naj skuša čimprej doseči mir, v katerem bi Španija priznala neodvisnost rifskega ozemlja, Francija in Španija pa pristali na ureditev meje napram rifskega ozemlju. Meja naj bi se uredila na tak način, da bi imeli Rifovci možnost preskrbovati se z živil. Dalje je kongres poudaril, da socialistični poslanci in senatorji odklanjajo kredite za kolonialno politiko, in niso za izpraznitev Maroka, kar bi povzročilo za civilizacijo še bolj nevaren položaj kot status quo. Kongres je nato sprejel dnevni red večine, ki ga je predložil Leon Blum, ki odklanja even tužno udeležbo socialistov v vladi, ki bi jo sestavljale druge stranke, s 2210 glasovi, dočim je dnevni red manjšine po Renaultu dobil samo 580 glasov.

— Turčija zahteva Mosul. Angorska vlada je poslala turškemu delegatom pri Zvezi narodov nalog, da morajo zavrniti vsak predlog za podaljšanje britanskega mandata v Iraku in da morajo zahtevati vrnitev Mosula Turčiji.

— Ludendorffova politika. General Ludendorff je ob priliki neke proslave v Kielu strogo napadal centum, ki mu je očital, da vodi protidravnno politiko v smislu navodil iz Vatikana. Po generalovem mnenju je treba voditi v Nemčiji samo velikomestno politiko.

— Novo sovjetsko družinsko pravo. Iz Moskve poročajo, da je vlada ratificirala novi zakonik o družinskem pravu, po katerem se bo moralo odslej ravnati vse družinsko in zakonsko življenje v Rusiji. Zakonsko življenje temelji na popolni svobodi odnosa med zakonci. Novi zakon določuje, da imata zakonca popolno osebno svobodo. Ako se preseli mož, ni treba, da mu sledi žena in obratno. Razporeka je mogoča le z medsebojnim pritrdilom. Starši morajo skrbeti za svoje otroke v vsakem slučaju.

Otroci pa so dolžni pomagati starišem, ako so ti nesposobni za delo in ako ne prejemajo državne podpore.

— Kitajska proti angleški in japonski plovlbi. Kitajske oblasti so prepovedale angleškim in japonskim ladjam dohod v kitajsko pristanišča. Ladje drugih držav smejo pristati v vsaki luki, izveniši Honkong, ako so jih preje preiskali stražniki proti imperijalistične unije.

— Čičerin gre na počitnice. Italijanski listi poročajo, da je sovjetsko poslanstvo v Rimu vzelo v najem vilo na Capri, kamor pride v par dneh sovjetski zunanji minister Čičerin.

— Gospodarsko posojilo v Rusiji. Moskovska vlada je odobrila posojilo v znesku 300 milijonov rubljev za konsolidacijo državnega gospodarstva.

— Bivši avstrijski kancelar o demokraciji. Na zborovanju katoliških akademikov v Inomestu je govoril tudi dr. Seipel, ki je rekel med drugim: Demokracija je posebno v Evropi zelo napredovala. Ta napredek ostane trajen i bo vsak posameznik v veliki meri odgovoren za dogodek, ki se vršijo v državah in med državami. Svoja izjavljaja je skušal dr. Seipel podkrepiiti z vzgledi iz cerkvene zgodovine.

— Kazni za volune v Rusiji. Sovjetska vlada je izdala ukaz, ki določuje kazni za razne vrste volunstva. Najmanjša kazen je ječa treh let, največja pa smrtna obsodba. Takozvano gospodarsko volunstvo se kaznuje s triletno ječo. Sovjet ljudskih komisarjev namerava izdati poseben izkaz vohunskih zločinov.

Začetek šolskega leta

Začetek šolskega leta na dr. realni v Ljubljani. Razredni (ponavljalni) izpiti za učence 4. razreda prično v ponedeljek 24. avgusta ob 8. uri, pisnični nižji tečajni izpit pa v četrtek 27. avgusta ob 8. uri. — Ravnateljstvo.

Državna realna gimnazija v Murski Soboti. Razredni izpiti prično 24. avgusta, nižji tečajni izpit 25. avgusta. Vpisovanje učenec v I. razred bo 1. septembra ob 8. do 10. ure, vpisovanje repetentov v I. razred in vseh ostalih učenec v II. do VII. razred pa 3. septembra ob 8. uri. Vsa druga posajnila so razvidna na deski za razglaš. Ravnateljstvo.

Državno žensko učiteljsko v Mariboru. Ponavljalni izpiti se bodo vršili 29. in 31. avgusta t. l. od osmih dalje. Vpisovanje v I. in ostale letnike bo po 1. septembru. Dne va še ministrstvo prosvete ni določilo.

Državna gimnazija v Kranju. Razredni izpiti prično dne 24. avgusta. Sprejemni izpiti za I. razred bodo 2. septembra ob 8. Prijaviti se je osebno 1. septembra ali pa pisмено od tega dne. Vpisovanje lanskih učenec bo 3. septembra. Vsk učence mora prinesiti zadnje izpričevalo. Natančni podatki se nahajajo v razglaš na črni deski.

Drž. realna gimnazija v Kočevju. Šolsko leto začne dne 1. septembra. Vpisovanje učenec za I. razred bo 2. septembra ob 8. do 12. ure, nakar prično sprejemni izpiti. Vpisovanje učenec v višje razrede (II. — VII.) bo v četrtek dne 3. septembra ob 8. do 12. ure. Otvoritvena šolska masa dne 6. septembra ob 8. uri v mestni župni cerkvi. Pouk prične 7. septembra ob 8. Po navljalni in naknadni izpiti se bodo vršili med 24. in 31. avgustom, vselej od 8. ure dalje po sporodu, ki je objavljen na uradni deski. — Ravnateljstvo.

Državna gimnazija v Mariboru. V ponedeljek 24. avgusta so vsi ponavljalni in dodatni izpiti za četrtošolce; od torka (25. avgusta) dalje nižji tečajni izpiti (mala maturra) za četrtošolce. Od četrta (27. avgusta) do ponedeljka (31. avgusta) so ponavljalni in dodatni izpiti za ostale razrede, in sicer v četrtek (27.) iz matematike, fizike in risanja za prve 3. razrede, v petek (28.) iz matematike za višje razrede, v soboto (29.) iz vseh jezikov za vse razrede, v ponedeljek (31.) iz ostalih predmetov za vse razrede. K vsem tem izpitom so morajo vsi zadevni dijaki zglasiti ob napovedanih dneh točno ob 8. uri zjutraj; na zamudnike se ne bo oziralo. V torek, 1. septembra, so sprejemni izpiti za I. razred; vpisovanje zanje bo tega dne ob 8. do 10. ure (s krstnim listom in zadnjim šolskim izpričevalom, ki se lahko pošljeta tudi prej). Točno ob 10. uri se prično izpiti. V sredo, 2. septembra bo splošno vpisovanje dijaštva; novodošli dijaki (z drugih zavodov) se oglašijo od 10. do 12. ure pri ravnatelju; domači dijaki lanskega leta pa v gimnazijski veži, in sicer za višjo gimnazijo ob 11. uri, za 1. in 2. razred popoldne ob 3. uri, za 3. in 4. razred ob 4. uri. Vsk se mora izkazati z lanskim izpričevalom. S tem je redno vpisovanje zaključeno; pozneje se sprejemajo dijaki le na posebno prošnjo. Nadaljnja in podrobna obvestila so razvidna iz oglasa v gimnaziji.

Deška meščanska šola v Ptuj. Učenci, ki imajo delati ponavljalni izpit, naj pošljejo tozadevne prijave zanesljivo do 28. avgusta ravnateljstvu. Prijave morajo biti kolkovane s kolkom za 5 Din, za dovolitev pa je še dodati kolkovino 10 Din za predmet (po tarifnih postavkah 316 in 317 taksnega zakona). Ponavljalni izpiti se vrše za 1. razred 28., za 2. in 3. razred pa 29. t. m. Privatisti, ki hočejo napraviti razredne izpite, naj istotako pošljejo svoje tozadevne prijave najkasneje do 28. avgusta ravnateljstvu. Opremljene morajo biti prijave s kolkom za 5 Din, za dovolitev pa je na državni taksi (kolkovini) treba dodati še: za izpit čez 1. razred 40 Din, za izpit čez 2. razred 80 Din. Razredni izpiti privatistov se vrše zajedno s ponavljalnimi izpiti rednih učenec dne 28. t. m. čez 1. razred, dne 29. t. m. čez 2. odnosno 3. razred. Kontrahovani izpiti čez dva razreda se vrše 29. t. m. Jesensko vpisovanje za šolsko leto 1925/26 učenec v 1. razred se vrši 1. septembra ob 8. naprej v ravnateljski pisarni. Vpisovanje rednih učenec v 2., 3. in 4. razred se vrši 2. septembra ob 8. naprej. Šolska masa je dne 4. septembra ob 8. zjutraj. Redni pouk se začne dne 5. septembra.

Francoska politika v Maroku

Nemško in boljševiško časopisje širi najneverjetnejše novice o Maroku, zato je zanimivo, si natančneje ogledati, kaj je pravzaprav francoski „protektorat“ v Maroku.

Francoski protektorat je bil ustanovljen 1. 1912. s pogodbo v Fezu. Pred Marokom in pred Evropo se je Francija zavezala, preosnovati in urediti stari šerifiški sultanat, ki je bil že skoraj čisto preperel in uničen in v katerem je vladala popolna anarhija. Malo nad dvajset let je poteklo od tega. Ali je Francija držala svojo obljubo? Kakšno je delo francoskega protektorata v Maroku?

Hočemo priobčiti par zanimivih podatkov, ki bolje osvetljujejo ta vprašanja, kot splošno, brezbarvno poročilo.

Kaj je pravzaprav „protektorat“? V deželi pod protektoratom ohranijo domačini svojo upravo, svoje voditelje in vse javne naprave pod kontrolo evropske velesile, ki prevzame obrambo dežele in jo zastopa na zunaj ter služi kot vodnik pri razvoju njene uprave, njenih financ in njenega gospodarskega procvita. To je formula kontrole in zainteresiranega varuštva.

Ko so Francozi 1. 1912. prevzeli protektorat nad Marokom, je bila dežela v popolni anarhiji. Sultan je bil le še po imenu njen vladar, kajti obnašanje njegovih prednikov je izpodkopalo ves njegov vpliv. Prvo in najnujnejše delo protektorata je bila zopetna vzpostavitev moči in prestiza sultana. Sedanji sultan Mulaj Jusuf ima danes vsa nekdanja šerifska oblast. Francozi izvajajo tudi lahno kontrolo nad maroško upravo. Zakonodajni ukrepi sultana in odredbe njegovih ministrov so podvrženi vizumu francoskega rezidenta, toda se izstavljajo v imenu Niegovega šerifskega Velikanstva. Enako diskretno kontrolo izvršujejo Francozi v upravi.

Francoska kolonialna politika je umetnost, ki obstoji predvsem v tem, da spoštuje običaje in vero domačinov, da jim prinaša potom šol civilizacijske in pokaže pot do gospodarskega dviga v skladu s francoskimi interesi.

Principi te politike so: spoštovanje muslimanske vere in običajev, pravičnost in dobrohotnost napram domačinom, razširjenje šolskega pouka, intenziven razvoj dobrodelnih in socialnih naprav, vedno ožja zveza in prijateljsko in iskreno sodelovanje v vseh panogah lokalnega delovanja.

Domačinska politika stremi torej za tem, da vlada potom domačinov, na ta način, da jih uvaja v moderno upravno življenje dežele, in da vlada za domačine, s tem na izboljšuje socialne pogoje njih življenja.

Predvsem so Francozi deželi zagurali notranji mir. Pred njih prihodom se je Maroko po pravici imenoval „dežela odsekanih glav“. Marokanci danes dobro vedo, da bi v slučaju, če se Francija umakne iz dežele, v njej spet zagospodovalo suženjstvo, trinoštvo in barbarstvo.

Francozi so postavili na moderno podlago pravosodje in plačevanje davkov. Kako dežela procvita, se razvidi iz tega, da izkazuje proračun za leto 1925, nič manj kot 331 ta pol milijona francoskih frankov rednih dohodkov (to je po današnji valuti 879 milijonov Din). V deželi vlada enakopravnost: Marokanec plačuje isti davek kot Francoz.

Sol v starem Maroku sploh ni bilo. Francozi so jih takoj začeli ustanavljati. V teh francosko - arabskih šolah, v katerih poučujejo učitelji iz Alžirije in Francije, število učenec neprestano narašča. Danes šteje dežela 70 šol in 4000 učenec. Te šole so predvsem poljedel-

skega in obrtnega značaja. Protektorat pa že prehaja na dve drugi stopnji: na srednjo in visoko šolo.

V starem Maroku so cvetele očesne bolezni, nalezljive bolezni kot legar, garje, sifilis itd. Danes je vse to zajezeno, v deželi je 130 evropskih zdravnikov, 80 evropskih in 215 domačih strežnikov, 7 modernih bolnišnic, 10 lazaretov, 12 profilaktičnih dispanzerjev itd.

S tem, da Francija na ta način vlada v Maroku, si ni pridobila samo hvalčestnosti domačinov, ampak si je skušala pridobiti tudi njih srca. V deželi vlada vzoren red, postala je bogata, razvija se v njej mednarodni tujski promet, pa ne samo na obali, temveč na stotine kilometrov daleč v notranjosti Afrike.

Ce primerjamo te uspehe s polomom italijanske ali španske kolonialne politike v Severni Afriki, potem šele lahko priznavamo pravilnost in uspešnost francoske politike.

Govoriti o velikanskem razmahu obrti in trgovine v francoskem Maroku, bi presegalo okvir tega članka.

Ni čuda, da si je Abd el Krim, poglavar Rifovcev, ki ga je optanila zmaga nad Španci, zaželel lepe, urejene sosedne dežele in jo iz gole ropadžičnosti nadel, podprt od Nemcev, boljševikov in pustolovcev, sploh vseh onih, katerih edino stremiljenje je, selati povsod ne red, da se na njegovi podlagi okoristijo. Francoska ofenziva bo pa vsemu temu napravila nagel konec.

Francosko-španska ofenziva v Maroku

Francoska zmaga pri Uezzanu preprečila Abd el Krimove načrte. — Rifovci se unikajo. — Moč španske vojske.

Pariz, 18. avgusta.

Po službenih poročilih z maroške fronte je pričelo francosko topništvo in letalstvo — dogovorno z vodstvom španske maroške vojske — „predofenzivo“ med Tazo in Fezom.

To je prvi francoski odgovor na intrigo Abd el Krima, ki je izrazil željo, naj bi se ne prelivala kri, istočasno pa ni hotel oficijelno vzeti na znanje francosko-španskih mirovnih pogojev, ki so mu jih sporočili pooblaščenči emisarji. In ne samo to. Abd el Krim je nameraval izrabiti čas za odpor prebivalstva na francoski strani in se je hotel pravčasno preskrbeti z novim orožjem in municijo.

Abd el Krimu so dobro znane glavne točke mirovnih pogojev, ki jamčijo plemenoma Rif in Gebala popolno gospodarsko, upravo in politično avtonomijo, ako priznata sultanovo suvereniteto in delegatstvo kalifata. Abd el Krimovi emisarji so sporočili tako francoskim oblastem v Tangerju kakor generalu Primu de Rivera, da zahteva Abd el Krim predvsem priznanje popolne avtonomije plemena Rif, česar na Francija in Španija nista mogli storiti, ker bi bilo to v nasprotju s obveznostmi, ki sta jih prevzeli pred drugimi velesilami.

To je potrdil tudi ministrski predsednik Painlevé pred svojim odhodom v Bretagno, ki je izjavil:

Vlada se zaveda, da je storila vse v skladu z narodno voljo, da se prepreči prelivanje krvi francoskih vojakov, toda francoska velikodušnost ne more prekoračiti meje, za katero pretijo še večje nevarnosti. Še enkrat je poskušala Francija vzpostaviti mir v Maroku, predno pokaže svojo moč. Abd el Krim naj se odloči ali za mir ali pa za vojno!

In še predno se je vrnil Painlevé s svojega kratkega počitka, se je odločil Abd el Krim — za vojno. Toda odločil se je slabo, kajti vojaški položaj v Maroku se je spremenil v prilog Franciji. Posrečena francoska ofenziva med

Naši kraji in ljudje

Etiski kongres v Sarajevu

(Od 9. do 11. avgusta.)

V naši državi je gotovo Sarajevo najzanimivejše mesto radi svoje pestrosti v stavbah in prebivalstvu in radi nekakega posebnega, docela samosvojega življenja. In bržkone ni slučaj, da se je baš tukaj pričel važen pokret, čigar zunanji okvir je tvoril prvi jugoslovenski etiški kongres, ki je morda začel širokopotezne akcije za povzdigo etične kulture našega naroda. Potekel je brez hrupnih odmevov, njegova važnost se bo zaznala šele v bodočnosti. Sklicalo ga je uredništvo pedagoške revije «Uzajatelj», duša vsega gibanja pa je M. Vidović, ustanovitelj in vodja znane šole za odrasle v Sarajevu, ki je po svojih uspehih deloma znana tudi pri nas. «Bodi človek!» je simbol in geslo majhne, toda čile skupine bojevnikov, rešitev in obnova človeka iz sedanjega moralnega krize pa smoter, ki ga hočejo doseči z neumornim in požrtvovalnim delom. Preporod naše družbe se jim zdi možen edino v znamenju idealizma in optimizma, v znamenju boja proti materializmu in pesimizmu. Prebujenje etičnih sil, vera v napredek človeštva, jačanje lastne volje in zavest lastne vrednosti — to je orožje, s katerim se bojujejo. Vse delo v Vidovičevi šoli se vrši v obliki samodelavnosti, zato se posamezne stroke ne predavajo, nego morajo učenci dospeti do njih sami s skupnim delom. Na ta način vidimo oživetvorjene najvažnejše moderne pedagoške zahteve. Kakor pri vsakem resnem pokretu, nasledimo tudi tukaj navdušene pristaje in odločne nasprotnike, med obema pa veliko število oklevajočih dvomljivcev. Kdo ima prav, bo odločila bodočnost, od katere si pokretaši sami obetajo mnogo: razširjenje svoje akcije po vsej državi.

Kot njen pričetek moramo smatrati tridnevni etiški kongres v Sarajevu, ki se je vršil v sarajevskem narodnem gledališču. Otvoril ga je dne 9. avgusta inspektor St. Pavičić. Zborovalce so pozdravili delegati iz vseh jugoslovenskih pokrajin: iz Srbije prof. Stanojević in gđc. Radosavljević, iz Hrvatske prof. Segher in književnik Ilijić, iz Vojvodine učitelj Lilić, iz Dalmacije don Ivanišević in iz Slovenije pisec tega poročila. Vsi so izrazili svoje zadoščenje in željo, da bi plemenito gibanje doseglo čim več uspeha.

Ciklus predavanj je otvoril M. Vidović, razpravljajoč «O vzrokih družabne dekadence in o sredstvih za narodni preporod». Vidović je izvrsten govornik, njegova izvajanja odlikuje velika sugestivna sila poleg globoke resnobne in trdne vere v zmago dobrega. Poudarja je zlasti, da je treba delati med najnižjimi in najbednejšimi, dvigati in ozdravljati razočarane duše, iskati etičnih sil v narodu, zakaj le od tam more priti rešitev za vse. Zvečer so govorili insp. Pavičić «O narodni prosveti in morali», znani dalmatinski prosvetni delavec don Ivanišević «O prosveti v selu in v mestu» ter mladi srbski antropozof dr. Župić «O potrebi živahnejšega razvoja politične in socialne zavesti». Vsi trije so podali globoke misli in izvedljive nasvete za uspešno delo med narodom.

V ponedeljek, dne 10. avgusta dopoldne je nadaljeval prof. Segher iz Zagreba, ki je na izredno simpatičen način govoril o potrebi ljudske prosvete. Za njim je nastopil mladi muslimanski pedagoški pisatelj Salih Ljubunčić, razvijajoč svoje misli o reformi šole in o kulturnem progressu. Postavil se je odločno na stališče moderne pedagogike in zahteval nove šole — šole delavnice, združujoče v sebi vse vrline skupnega dela. Le ona bo mogla pripraviti tla za resnični preporod nastopajoče

generacije. Ruski inž. P. Tumin je predložil svoje globoko zasnovano predavanje «Religija kot vzvod morale». Popoldne je razpravljali bos. učitelji K. Brössler «O vzgoji značaja v šoli in v družbi». To predavanje je bilo morda eno najboljših. Ves nastop mladega pedagoga je pričal o njegovi iskreni ljubezni do mladine in trdni veri v možnost obnove in napredka. Znana sarajevska publicistka Ivanka Šiljakova je v deloma satiričnem tonu orisala ženo kot družabno delavko ter na brezobzirni način bicala napake današnjega ženstva. Zahtevala je, da se žena resnično emancipira v smislu duševne popolnosti in notranje svobode. Šele potem bo mogla dvigniti tudi moža. Večer je zaključil hrvatski književnik in znani prosvetni delavec St. Ilijić s kratkim referatom «Oni, ki so in oni, ki pridejo», poudarjajoč, da današnja generacija še ne shvača popolnoma silnega pomena čistih etičnih idej, ker je obtežena z usodno dedščino minulih grozot, da pa je niena sveta naloga pripravljati teren bodočemu pokolenju.

V torek, dne 11. avgusta so kongresisti dopoldne posetili konališče Iliđe in izvir Bosne, zvečer pa je ugotovil M. Vidović uspehe dvodnevne dela in končno kot odgovor na napačna tolmačenja njegovega otvoritvenega predavanja razpravljao o «Religiji, naciji in materialnih dobrinah». Ves večer je vladalo med zborovalci neko svečano razpoloženje, ki se je po završki Vidovičevega govora izražalo v burnem pritrdjevanju in ploskanju. Iz lož pa je deževalo cvetja. H koncu se je don Ivanišević toplo zahvalil prirediteljem in delegatom za njihov trud.

Sarajevsko občinstvo si je izstavilo kar najčistnejše izpričevalo: vkljub neznanosti vročini je posečalo kongres v izredno lepem številu in z živim zanimanjem spremljalo izvajanja posameznih referentov. Pokazalo se je, da tli v vseh dušah ista želja: želja po boljšem, lepšem, čistejšem. Morda bo val svetega navdušenja našel svojo pot iz Sarajeva v vse jugoslovenske pokrajine.

Tako je potekel prvi jugos. etiški kongres v najlepšem razpoloženju. Zbral je ljudi, ki hočejo in znajo delati, navdušil stotine src, pokazal nove možnosti za resničen preporod duš. Do prihodnjega kongresa, ki se naj bi vršil v Zagrebu, bo armada bojevnikov narastla. Zlasti pri nas v Sloveniji bo treba čim živahnejša dela, strniti razne razcepljeno delujoče sile in jih priključiti ostalim jugoslovenskim bojevnikom.

Gustav Šilih.

Mednarodni kongres profesorjev v Beogradu

Od 25. do 28. t. m. bo zboroval v Beogradu sedmi mednarodni kongres srednješkolskih profesorjev v prostorih druge beogradske gimnazije v Poincareovi ulici.

Predhodno zborovanje je določeno na torek, dne 25. avgusta. Po sestanku ob desetih zjutraj se gosti razidejo, da si ogledajo mesto, ob treh popoldne pa izleti skupina udeležencev kongresa na Avalo, kjer se poklani Neznanemu vojaku. Ostali delegati si ogledajo Topčider in Zemun, Savno in Donovo. Ob osmih zvečer bo slavnostna predstava v Narodnem gledališču.

Otvoritev kongresa bo šele naslednji dan, v sredo ob 10. uri. Ob eni popoldne se zborovanje prekine. Gosti odidejo na skupni obed na vrt hotela «Clebridge». Ob štirih popoldne bo v prostorih univerze prva redna seja. Dnevni red sei je naslednji:

Estetska vzgoja in srednješkolski pouk; preureditev učnega načrta in duhu znatno pojačanega individualnega so-

delovanja vsakega učenca; mednarodna zvezna uprava in Društvo narodov; mednarodna zvezna uprava in pomlad Rdečega križa.

V sredo priredi gostom na čast večerjo prosvetni minister Vukičević v hotelu «Palace». V četrtek se bo zborovanje nadaljevalo po nastopnem programu: Profesorji si najprej ogledajo šolsko razstavo v prostorih vseučilišča. Potem se bo nadaljevalo zborovanje, a zvečer bo banket, ki ga priredi gostom na čast beogradska občina. V petek, zadnji dan zborovanja, bo zaključna seja. Udeleženci kongresa odidejo v Topolo ter se poklonijo sponzorju kralja Petra. V Topolu bo na čast gostom velika narodna veselica.

Program zborovanja je urejen tako, da se profesorji razidejo šele v Zagrebu, ki bo kot drugo glavno mesto Jugoslavije sprejel goste v petek in soboto. Tega dne, ob eni popoldne, so tovariški sestanek v hotelu «Esplanade», zvečer pa se odpravijo kongresisti domov. Beograjski in zagrebški profesorski krogi se že sedaj trudijo, da pripravijo gostom v svoji sredi biva-je čimboli prijetno.

Pismo iz Slatine

Rogaška Slatina, 18. avgusta.

Končno bomo začeli tudi domačin ciniti svoja krasna letovišča in iskati zdravja tam, kjer nam je najbližje in najceneje. Mariborčani n. pr. že precej spoštujejo Pohorje in Rogaško Slatino, pa Varaždinske toplice in one pod Celjem, če jih trga. Druga polovica se koplje v našem morju. Čez mejo uhaajo že bolj redki kalkulanti. Posebno Avstrija je čisto izgubila svojo privlačnost, čeprav so Slovenci poprej znosili precej denarja v severna letovišča, počenši z Gleichenbergom in višje gor. Noblesa je zašla tudi na Semernj. A bolj kot ljudi spreminja čas valuto, vsaj hitreje. In tako pač ostajamo raje v območju dinarja.

Številni Mariborčani smo tu pri princesi Slatini, sedimo na mehkih foteljih dvorane in gledamo, kako potprejijo in vztrajno rosi že od jutra fini, drobni dež, ki ga brez upa zmage preganajo poskočene in mehke melodije vojaškega orkestra. Kadar pride kolo, prihitijo iz vseh kotov deca in pleše graciozno in ljubko, kot znajo le naši mladi Srbijanci. Pa črni, kodrasti Madžarčki se pomerjajo med nje, pa Nemci in Hrvati, vse v smeju in harmoniji, da bi skoro pričel filozofirati o bodočnosti Zvezne narodov. Saj z dobro voljo vse gre. Predsinočnim so slavili ognjegasci 25-letnico svojega društva, pa so prikorakali po cesti z godbo in lampijoni. In vse veselo za njimi, tedaj je namreč ta prijazni dež še počival visoko nad nami. Pa pravi radovedni Zagrebčan: «A šta je to?» Sosed: «Pa ne znaš, 1000 godišnica hrvatskog kraljevstva.» «A tako, tako, vidio sam prapore na Kurhausu.» No, in tako smo torej vsi skupaj lepo proslavili. Se drugi dan smo to čutili, ker ni bilo avtomobilov iz Zagreba in za «Jutarnji list» in «Novosti» bi se kmalu raztrgali. Dobrodušnem Zagrebčan, trgovcu z jugoslovenskim sokolskim znakom — da, i takovih ima — mi kaže: «Pa gledajte, gledajte: Sokolski Zdravo! kralju in kraljici, z debelimi črkami, slavnostno obrobjeno — pa oni, oni to pišu!»

Tako torej — niti v Slatini se ne moreš izogniti politiki. Vsi govorimo o Zagrebu, pa šetamo pod zakritim hodnikom do vrelcev in pijemo zdravje s toplo vodo. Tam na oglu stoji v gruč don Bulić, tudi on jo pije, samo ne vem, če tudi on politizira. Pač pa bi rad razrešil uganko zavozljane avtijeke naš Mravljak iz Vuhreda in kandidat Fani-gar iz Maribora nam tudi pomaga. Misli pa, da je njegova trikotna firma mnogo hvaležnejši posel.

Tudi čitamo. V čitalnici je natošenih časopisov iz vseh vetrov in zvečer gremo za spremembo še v Curih, Pariz, London, sev' kar v srednji sobi z radioaparatom. In če ni drugega, poslušaj tujce, kako znajo štediti, ali recimo bolje — gospodarti — bogati najbolje. Največ si pripovedujejo, kako žive in koliko plačajo in tako sem tudi zvedel, da stane na hribočku, kamor se povspeš

Najnovejša aktualiteta

Ofenzivo v Maroku

vidite v najnovejšem Pathe Journalu v kinu «Ljubljanski dvor»

v dveh minutah, piška kar 7 Din manje kot v Kurhausu, Letos si torej gospodje podjetniki precej konkurirajo, lani pa so držali skup kakor cvek. Sedaj je pa denar drag in to čutiš najbolje v letovišču. Pa dober regulator vsega življenja je to. Resni in trezni postajamo vsi, posebno, če tako-le jesensko dežuje. Ko se dvigne solnce, bo pa že zopet drugače.

a. r.

Prve letalske tekme v naši državi

Aero-klub v Beogradu pripravlja za mesec september prvo veliko tekmo naših letalcev, ki se bo vršila na črti Novi Sad—Zagreb—Skoplje—Beograd—Novi Sad. Vsak dan bosta prišla z novosadskega aerodroma po dva tekmovalca, ki bosta tekmovala na dolžini 1400 km, katere bo treba preleteti istega dne v 7 do 8 urah. Tekme bodo trajale nekoliko dni.

Kralj Aleksander, ki se živo interesira za razvoj našega letalstva, kar je podoval po svojem blagopokojnem očetu kralju Petru, enem izmed prvih pristajšev letalstva v Evropi, je podaril za tekmo krasen pokal, ki ga dobi zmagovalci. Turi Aero-klub za mje določil iz svojih sredstev več nagrad za prvo tekmo. Na intervencijo aktivnega predsednika Aerokluba kneza Pavla in finančnega ministra dr. Stojadinovića je dala dalje vlada klubu na razpolago podporo v znesku pol milijona dinarjev, da uporabi to vsoto za zainteresiranje javnosti za letalstvo v naši državi. ki je nedvomno v tem pogledu ena najbolj zaostalih držav ne samo v Evropi, temveč tudi na Balkanu, razen Bolgarske in popolnoma mlade albanske republike.

Z vislic snet

(Izpod Kravca.)

Madžarska stotinja se je nasnila v Poženku poleg gorenjskih Cerkeli. Vse hiše so bile polne nadležnih feketov, meketov in nemtudumov. Gospodinja bi ne bila več gospodarica svojega imetja, da ji ni pomagala iz marsikatero vrede njena prirojena gorenjska prav; deklet ni bilo treba svariti pred nadležnimi tujci, ker Gorenjka ne lubi tujih obrazov, črni lasje so ji pa naravnost ogabni, četudi bi bili navaheni v nikavne kodre. Marsikateri otrok se je seznanil v domači hiši z milino konjskih ostrog, če mu je obraz kolikaj zašel v nepravilne poteze. Moških ni bilo doma, zato si je očka Jagoščeve Tine, tam gori ob Sv. Lenarta nad Senturško goro prilasčal nekake predprave, da malo zaboka po vseh okoliških vaseh.

Poženič leži v vzhodju njegovega planinskega kraljevstva, prva in za lja postaja, ki ni malokdaj izrpalala sile njegovim slabotnim nogam in ga položila v kakršnokoli posteljo, ki bi mu sicer v normalnem stanju gotovo ne ugaiala.

Tako sta ga nekada dne zavlekli v Haluparjevo šupo, kjer naj bi mu sveži zrak izblinil vplive toli zaželjene pijače. Pod vojaško sukno se na marsikdaj ne skriva prav junaško srce, ne plemenita lastnost. Uzrši onemoglo telo, ležeče v stelji, se loti madžarski junak hlačnih žepov spečega Tineta, da bi preiskal vsebino njegove listnice. V spanju začuti Tinče, da se vrši nekaj nepravilnega z njegovo osebo, zbere svoje sile in se postavi v bran nepoklicanemu revizorju. Debela pest ga buti po glavi, da se zvrne na zobe v mehko steljo. Udarec mu je bil dobrodošel, ker mu je pretresel možgane in ga trenutno streznil. Začne se boj na življenje in smrt. Kot ris se mu zagrizo Madžar za vrat, dočim ga močne roke tišče v steljo. Še par trenutkov in Tine, oče šestih otrok, bi se bil zadušil. V skrajni sili izpulil iz žepa svoj nožiček in ga zasadi Madžaru v trebuh. Groznorjoveč se zvali vojaška zver raz Tineta. Krik privabi trume vojaštva, ki plane po nesrečni žrtvi ter jo znova pobije na tla.

Protokol je bil takoj gotov. Tine Jagoščeve je napadel spečega vojaka in ga nameraval oropati. Znan je kot nasilen kričać, delamržen pijanec, brez

Najnovejša aktualiteta

Ofenziva v Maroku

Vam nudi kino Ljubljanski dvor v najnovejšem «Pathe Journalu». — Poleg tega se predvaja še danes 20. in petek 21.

Ludvika Ganghofer-ja svetovno znani roman

„Bahantinja“

Predstave: ob delavnikih ob 4., 5/6., 5/8. in 9. — Ob nedeljah ob 11., 3., 5/6., 5/8. in 9. uri.

premoženja, politično nevaren vohun.

Vsega spraskanega, povaljanega, kot bi ga sneli ravno s križa, ga prižene močna madžarska eskorta v Cerkle. Bliskoma se raznese novica, da bo Tine kot nevaren vohun in razbojnik obesen. Zasmilil se mi je naš dobi, pošteni Tine, naš gorski vodnik, kralj Podkorenske planine ob Kravcu, gostoljubni pastir stoterih ovac gori s Košutne, dobi gospodar z Jagošči itd. Pihletel sem k županovi kašči, kjer mi je uboga žrtev ostudnega madžaronstva razložila ves dogodek. K sreči sem imel v hiši češkega vojaškega komandanta in češkega zdravnika, ki sta mi šla na roko, preiskala oba ranjena, ugotovila možnosti Tinetovih trditvev in izposlovala, da smo Tineta iztrgali vojaškim krempljem in ga izročili civilnemu sodišču. Za vse svoje posredovanje sem moral prevzeti osebno odgovornost, tako da sem prišel še jaz v nemilost Madžarov. Z nasaceniimi bajonetami so spremili Tineta v Kranj, kjer je sodnik prečital naše izjave in ugotovitve, nakaar ga je takoj izpusil.

V Podkorenu poleg Kravca najdeš Tineta še danes kot kralja planin, ob otvoritvi koč na Kravcu, dne 6. septembra ga lahko vprašaš, kako se je izžibal z vislic. V njem, ki bo najbolji kričaje govoril in vlek med govorom hlače spod trebuha, spoznaš onega dobrega, vedno vselega, včasih malce sitnega, pa vendar dobrovoljnega planinskega pošteniaka, Jagoščevega Tineta, snetega z vislic.

Če hočeš v medvedje jame v Mokrici, se oglasi v Podkorenu poleg Kravca, ravnaj se po njegovih navodilih in užitek ti gotovo ne izostane.

J. L.

Trgovci z dekleti pred sodiščem

Včeraj je pričela pred kotarskim sodiščem v Zagrebu razprava proti 15 zvodničam in lastnikom javnih hiš radi trgovanja z dekleti. Skandalozna afera je našim čitateljem še dobro v spominu. Med obtoženimi se nahaja tudi Agneza Venzel, rodom iz Slovenjegra. Razprava bo trajala več dni in vlada v zagrebški javnosti za njen rezultat veliko zanimanje.

Prvi dan razprave ni prinesel nikakih posebnih zanimivosti. Obtožene zvodnice skušajo zvaliti vso krivdo na lastnike hiš, ali pa jo sploh taje. Svoje žrtve so hotele baje oddati za kuharice in sploh ne vedo, kako so prišle v javne hiše.

Sicer pa je številno navzoče občinstvo, med katerim je posebno mnogo mladega ženskega spola, prišlo že prvi dan razprave na svoj račun in se imenito zabavalo. Tako je občinstvo z grohotnim smehom spremljalo izjave lastnikov javnih hiš, da so posestniki. Na vprašanje sodnika «kaki posestniki», so odgovorili: «No ja, posestniki javnih hiš!» Eden izmed lastnikov, ki ima kar dve javni hiši in se smatra zato najbrže za veleposestnika, je izjavil, da ima «dve fabrike». Ko ga je sodnik ostro opozoril, naj ne dela vicov, je cinčno odvrnil, da so njegovi posli fabrikantski. Venzlova je le z največjo težavo dobila odvetnika in polaga v njegovo preprotnost vse svoje upe. Obtoženi Hršak je izjavil, da je v Zagrebu na Zrinjevcu in «fihplacu» dovolj «razpoložljivih» devojč, obtožena Buharička pa se prav pridno poslužuje posebne zvodniške terminologije, kakor: ferkičovati, na cine, itd.

Es-ka so le najboljše
Jogo le najboljše
Torpedo le najboljše
Bianchi le najboljše
Palača Ljubljanske
kreditne banke in
Gospodstva c. 14
Vsi na domestnideli in oprema.

Kulturni pregled

Laskava sodba o novem ravnatelju ljubljanskega opernega gledališča. V zadnjem zvezku »Jugoslav. Nive« je izšlo kritično poročilo o delu opernega gledališča v Beogradu. Poročevalec je precej na drobno obdelal vzroke, ki povzročajo propadanje zavoda. Na koncu sestavka je obrnil svoje želo proti ravnatelju Hristiću, katerega imenuje »dirigenta brez osnovnega elementa, ritmičnega čuta, jasnega pregleda in vpogleda v plastično operne partiture« ter obžaluje da je radi njega odšel iz prestolnice kapelnik Polić, ki je imenovan za opernega ravatelja v Ljubljani. O Poliću je sploh vsa resna kritika govorila s pohvalo. Nadejamo se, da se bo ljubljanska opera pod njegovim vodstvom znatno izboljšala.

Upravniki osleškega gledališča in njegov namestnik. Novi upravniki Nar. gledališča v Osijeku g. Rukavina, bivši ravnatelj opere v Ljubljani, je odšel na daljši bolezenski dopust. Nadomestil ga bo g. Vesnić, bivši tajnik Nar. gledališča v Novem Sadu, o katerem se je še nedavno poročalo, da se vrne k novinarstvu. Kakor znano, se je na zadnjem kongresu gledaliških igralcev v Beogradu

govorilo posebno mnogo o razmerah v novosadskem gledališču, kjer zahtevajo čisto zavoda, da preišče posebna komisija delovanje uprave v zadnjih letih.

Nov glas o Cankarjevem »Hlapcu Jerneju« v Italijščini. V italijanskem listu »La Stampa«, ki izhaja v Turinu, je napisal kritik U. Cosmo razpravo o Cankarjevem »Hlapcu Jerneju«. Cosmo prihaja do zaključka, da se je pesnik Carducci deloma preživel in da je D'Annunzio mrtve v pogledu duševnosti, ker mu manjka univerzalnega čuvstva. So pa knjige, ki morejo prav dobro prenoviti človeka, ker so prepojene z duhom splošnosti, in med ta dela spada Cankarjev »Hlapec Jernej« in njegova pravica.

Beogradska koncertna sezona. Beograd se zdaj pripravlja na novo sezono, ki kaže, da bo zanimiva vsaj po koncertantih. Za 16. 18. in 20. septembra so najavljeni trije volkalni koncerti tenorista na dunajski državni operi Karla Agorda Estwiga, v katerem vidi kritika idealnega predstavnika wagnerjanskega junaškega tenorja. Naslednji muzikalni dogodek bodo koncerti ruskega baritonista Georgija Baklanova, ki uživa sloves

prvega ruskega pevca poleg Šaljapina. Baklanov bo pel na treh produkcijah, dne 9. 11. in 13. oktobra. Končno so napovedani koncerti Emila Sauerja, ki nastopi dne 4. 6. in 8. novembra. V februarju poseti Beograd M. Rosenthal, ki je zadnje čase na turneji v Ameriki, meseca marca in aprila pa nastopita virtuozi na violini Jan Kubelik in tenorist Tino Pattiera, član draždanske opere.

Grifik Božidar Jakac se je vrnil iz Francije in Afrike (Tunis), kjer je živel zadnje mesece, zopet domov v Slovenijo.

Načrt beogradske opere za novo sezono. Narodno gledališče v Beogradu namarava uprizoriti v sezoni 1925-26 naslednje premijere: Sutton (Hristić), Boris Godunov (Mursorgski) Lohengrin (Wagner), Demon (Rubinstein), Thais (Massenet) Othello (Verdi), Tajna (Smetana), Jenufa (Janaček), Ponavljali bodo Puccinijev »Bohème« in Konjovčev »Vilni palčolan«. Poleg tega je na sporedu več balčnih produkcij.

Narodno gledališče v Novem Sadu otvori novo sezono dne 15. septembra. Gledališče je dobilo letos skoro popolnoma novo osobje, ker so stari igralci večinoma upokojeni.

Časten angažma operne pevke Anke Milčeve, bivša primadona Nar. gledališča

v Osijeku Anka Miličeva je angažirana za prihodnjo sezono na »Theatru di Linceo« v Barceloni ter bo pela trikrat tudi v Londonu kjer je že sedaj podpisala pogodbo za gostovanje.

Novna glasba k Shakespearjevem »Viharju«. Operno gledališče v Kopenhagenu pripravlja novo inscenacijo Shakespearjevega »Viharja« ter je poverilo glasbeni del drame finskemu skladatelju J. Sibelliusu, ki je naročilo sprejel ter bo oskrbel muzikalno spremljavo.

Leninova nagrada za umetnike v Rusiji. V spomin Lenina je ustanovila sovjetska vlada v Moskvi državen štipendij v znesku deset tisoč rubljev. Nagrada se bo podeljevala letno za najboljša grafična, slikarska in kiparska dela, ki bodo imela za predmet rusko revolucijo. Kandidate bo predlagala vlada Ruska akademija za lepe umetnosti.

Mascagni na Dunaju. Skladatelj Mascagni, ki se trenutno mimogrede muči na Dunaju je te dni dirigiral v Burgtartnu simfonični koncert, ki je imel na sporedu Čajkovskega »Patetično simfonijo«, Schumannovo skladbo »Sanjarenje« ter Mascagnijev »Gavoto o punčice«.

Otvoritev salcburških svečanosti. V četrtek dne 13. t. m. se je vršila v Salzburgu slovesna otvoritev glasbenih in oderskih

svečanosti, ki naj predstavljajo sodobni nivo nemške kulture in nemških občijev. Otvoritve so se udeležile najbujše glave avstrijske republike, v imenu katere je govoril službeno zvezni kancelar dr. Ramek. Zvečer je bila prva predstava Hofmannsthalovega »Salcburškega velikega svetovnega gledališča« v režiji prof. Reinhardta.

Konec gledaliških predstav pod vedrim nebom v Vidmu. S Ponchiellijevo »Giocondo«, ki je bila na sporedu predstav pod milim nebom prošlo soboto in nedeljo, se je zaključila vrsta letošnjih uprizoritev na videmskem gradu. Kakor lani, je tudi letos pri predstavah nagajalo slabo vreme, ki je povzročilo, da je končala sezna na prostem s priličnim denarnim primanjkljajem.

Smrti hrvatskega pisatelja. Koncem prošlega tedna je preminil v Zagrebu 67 letni pisatelj Hinko Davilla, avtor nekaterih zgodovinskih romanov in novel, ki so bile svojčas priobčene v zagrebški »Prosvjetki«. Najbolj znano delo pokojnika je roman »Igračka valov«. Davillo so pokopali v Krapini.

Novi drama Karla Schönherja. Karol Schönher, tudi pri nas dobro znan dramatik (Zemlja, Ono, Zena-vrag, Otroška tragedija) je napisal novo dramo »Gladovna blokada«, katero uprizori Deutsches Volkstheater na Dunaju.

Domače vesti

Iz poezije Stjepana Radića

Da zajednički «Hrvat» nudi najzanimljivije čtivo o Radiću in radićevih, odkar ga je gospod predsednik odlikoval z redom škornja v zadnjo plat, je znana stvar. Jaz «Hrvata» dnevno čitam in šele tako spoznavam Radićevo veličino, kakor medaljo od obeh strani. Zdjaj tudi vem, da je Stjepan Radić dober prigodnikar, kajti v včerajšnjem «Hrvatu» nahajam lepo vzporedene tri njegove himne, ki jih radi pomanjkanja prostora citiram le na kratko. Eno:

1914. «Nova habsburška himna»

Bože živi, blagoslovi
Glavu Doma Habsburškog,
Red i pravo da obnovi
Usred kopna evropskog

Habsburg svim je luka spasa
Svima novog žića znak...
(Stj. Radić v «Domu» 15. VIII. br. 29.)

1919. «Prva božična pjesma»:

Rodio nam se Sin Djevice,
Da okupi naše krivice...

Duševne oči Bog svima daj,
Republiku ovdje, a tamo raj...
(Stj. Radić v «Božićnic» 29. XII.)

1925. Pozdrav kralju Aleksandru

Hrvatski Sokol sad k Tebi leti
Zvijezdo Karadjordjeva doma,
Iznad oblaka, munja i zvona
Pozdrav će Tebi donijeti...
(Stj. Radić v «Jut. listu» 16. VIII.)

Tako mi je pri srcu, kadar čitam pesmi,
da vzklikam: Oj Ti Muzo, muzo muzo!
vita!... M. A. C.

* Generalštabno potovanje po Sloveniji. Načelnik generalnega štaba general Petar Pešić se je prošil ponedeljek z generalštabnega potovanja po Sloveniji vrnil v Beograd odkoder se v kratkem poda na potovanje po Južni Srbiji.

* Zagrebeške univerze. Za rednega titularnega profesorja kirurgije na zagrebeški medicinski fakulteti je imenovan g. dr. Edo Štajmer, primarij v pok. v Ljubljani.

* Zakon o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencev. V zbirki zakonov je izšel 2. del zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencev. Izdaja je prideljano obsežno kazalo, ki zelo olajša hitro orientacijo v zakonu. Poleg tega je prideljano tudi tabela, na podlagi katere se lahko lahko izračunajo prejemki državnih nametščencev in nastavljenec. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54. Cena Din 22, s poštnino Din 23,50.

* Imenovanja v meščansko šolski službi. Mehlihar Rismal, ravnatelj meščanske šole v Voljniku, je imenovan za ukazom za ravnatelja meščanske šole v Slovenski Bistrici, ki se odpravi s šolskim letom 1925-26. Na meščanski šoli v Ljutomeru pa je minister prosvete dovolil paraleloko prvega razreda.

* Izpremembe v državni službi. V področju pošt. direkcije v Ljubljani so premešeni naslednji poštni uradniki, oziroma uradnice: Josip Savelli iz Žalca v Ljubljano, Ana Fabjančič iz Ljubljane v Konjice, Pavel Račič iz Ptuja v Rogatec, Ana Zorec iz Maribora v Ribnico na Pohorju, Režika Prijatelj iz Kranja v Ljubljano, Joško Čampa iz Ljubljane 2 v Ljubljano 1, Pavla Zajc iz Apač v Maribor, Antonija Koželj iz Moravč v Ljubljano Olga Škubic iz Rakete v Ljubljano in Josipina Hočevar iz Celja v Polzele.

* Poročila sta se na Brdu g.č. Nuša Kersnikova, hčerka pokojnega pisatelja Janka Kersnika in g. Jože Zorko, odvetniški koncipient v Mariboru. Bilo srečno!

* Jugoslovanski zdravniki na študijah v Ameriki. Na račun Rockefellerjevega inštituta študirajo sedaj v Zedinjenih državah naslednji jugoslovanski zdravniki: dr. Valentin Meršelj iz Ljubljane študira epidemiologijo v Baltimoru, dr. Berlot iz Zagreba pripravljane serumov v Bostonu, dr. Uroš Ružičič iz Plevlje otroške bolezni v Bostonu dr. Pejič iz Vojvodine histologijo v Ann Arborju; dr. Amalija Šimenc iz Ljubljane bakteriologijo v Albany ter dr. Radoje Tomić iz Požarevca higijeno in bakteriologijo v Baltimoru.

* Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani javlja svojim članom, da je minister sva obračala dovolj 50% popust na vseh pragoz državnih železnic, izvemši luksuz-vlake, vsem udeležencem letne skupščine Jugoslovenskega lekarskega društva, ki se vrši od 8. do 12. septembra v Dubrovniku. Vozne olajšave bodo trajale od 6. do 16. septembra. Kdor se še ni prijavil g. dr. I. Pintarju, naj se nemudoma javi na naslov: Dr. V. Čremošnik, tajnik Sl. zdrav. društva, Ljubljana, otroška bolnica. Zadnji rok za prijave je 23. avgust.

* Izdajanje železniških voznih kart s popustom. Prometni minister je odredil, da smejo železniške oblasne dirke izdajati olajševalne ali brezplačne vozne karte samo železniškim uslužbencem in državnim uradnikom, za vse druge prosilce pa je kompetentno samo prometno ministrstvo.

* Do leta 1926. se ne izdajajo potni listi za Ameriko. Ameriški konzul v Beogradu je ministrstvu za socialno politiko izročil seznam oseb, ki dobe potni list za Zedinjene države severne Amerike v dobi od 1. julija 1925, do 1. julija 1926. Seznamek vsebuje 210 oseb, ki so prošili za potni list že pred letom dni, dvema ali tremi leti, pa so šele sedaj prišli na vrsto. Med temi so 104 Jugoslovani, 106, pa je Nemcev in Madžarov iz naše države. Ministrstvo za socialno politiko pred 1. julijem 1926. potnih listov ne bo izdajalo; izvezti so le oni, ki potujejo izven kvote kakor turisti, dijaki in žene ameriških državljanov.

* Nove telefonske zveze z Avstrijo. Ministrstvo pošte in brezljava je s 16. avgustom uspostavilo direktno telefonske zveze Rogatec-Dunaj in Rogatec-Gradec. Taksa za linijo Rogatec-Dunaj znaša 2,50 franka v

zlatu, za linijo Rogatec-Gradec pa 2 franka v zlatu. Za povz se plača en frank v zlatu.

* Palača angleškega poslanstva v Beogradu. Angleška vlada zgradi za svoje poslanstvo v Beogradu veliko moderno palačo. V to svrhu je poslanstvo kupilo te dni obsežen gradbeni prostor na Vračarju.

* Zveza za tujski promet v Ljubljani priredi o priliki proslave dvajsetletnice svojega obstoja na letošnjem ljubljanskem velesejmu reprezentativno razstavo slovenskega tujkega prometa. Na tej prireditvi bodo med drugim materialom razstavljene slike naših naravnih krasot, znamenitosti, hotelskih podjetij in večjih gostlin. Da bo na razstavi Slovenija enakomerno zastopana, se obrača Zveza na lastnike hotelov, večjih gostlin, na kopališke uprave, na trgovce in fotografe, s prošnjo, da se ji določijo čimprej najkasneje do 25. t. m. kolekcija gori navedenega materiala. Priredijo predvsem v poštev fotografije, pa tudi druge slike in lepe razglednice. Fotografije naj imajo po možnosti format 25x20. Zbiranje materiala se mora zaključiti najkasneje dne 26. t. m. Stroške razstavljanja nosi Zveza sama in ne nastanejo s tem za pošiljatelja nikake obveznosti.

* Iz Rogaške Slatine nam poročajo: Dasi se je baritonist beograjskega gledališča g. Jovanović že na dobrodelni prireditvi dne 9. avgusta popolnoma uveljavil s svojim močnim organom, njegov listni koncert dva dni pozneje ni privabil v dvorano toliko občinstva, kakor bi ga smel po tem uspehu pričakovati. Na pragu med večernim hladom tri poletno zadržalostjo še tako zračnega zaprtega prostora človeka zapuste najboljši prijatelji in zato bi bilo osobito umetnikom, ki še nimajo stalne «sretnosti», priporočati v njih lastno korist, da bi dajali rajši «kolektivne» koncerte. V ostalem je bil nastop g. Jovanovića eden najodličnejših te sezone tako po kvaliteti peva kakor po srečno izbranim sporedu. Najbolj k srcu so šle točke, kjer je umetnik takorekto samega sebe ukrotil, in s presenetljivo nežnostjo prednastopna «uspavanka» iz «Mignon» je tvorila višek večera. — Čez praznike je tukajšnje gasilno društvo slavilo 45 letnico svojega obstoja. Slavje je otvorila v petek zvečer bakljada in obhodnica z mornariško godbo na čelu, ki je privabila veliko število gostov v širno verando hotela «Pošta», kjer je ravnatelj dr. Šter kot predsednik z lepim nagovorom razdelil najzaslužnejšim članom častne diplome ter se je potem med tujci in domačini razvila pristrčna zabava. Svečanosti in zabave naslednjega dne je žal pokvarilo neugodno vreme, vendar se je v soboto dopoldne še mogla izvesti zanimiva poskušna vezba na Strossmayerjev dom, zelo pomirjevalno učinkujoča na mnogobrojne gledalce, da se jim ni bati hujskega za primer resničnega požara. — Kot posledica dvodnevne dežja je že začelo deževati stanovanjskih odposodi, toda zboljšanje vremena je zopet pridržalo večji del gostov, tako da vlada v zdravilišču še vedno slavno vrvenje «visoke sezone».

* Železniške zveze za kopališče Slatina-Radenci. Končno se je posrečilo upostaviti direktno zvezo med Mariborom oz. Pragerskim in Slatino Radenci, tako da kopališkim gostom ne bo več treba prestopati v Ormožu in Ljutomeru, kjer ni bilo nosačev na razpologo in so se morali bolni kopališki gostje sami mučiti s prilago. Direktni vozovi odhajajo sedaj iz Maribora ob 15.27, iz Pragerskega ob 16.09 in dospejo v Slatino Radenci ob 19.34. Iz Slatine Radenci odhaja direktni voz ob 6.17, prispe na Pragersko ob 9.15 in v Maribor 10.20. Sezija zdravilišča Slatina Radenci konča šele s 30. sept. Od 20. avgusta dalje so cene za sobe znižane za 40 odstotkov.

* Pomanjkanje pitne vode v Dalmaciji. V mnogih krajih Dalmacije vlada že delj časa suša in veliko pomanjkanje pitne vode. Selo Rogoznica pri Šibeniku je že dva meseca brez vode. Ustrezajoč prošnji prebivalstva je ministrstvo vojske in mornarice odredilo, da vojna mornarica prebivalstvu z ladjami dovaža vodo, kjer je to nujno potrebno.

* Slovesna otvoritev «Doma na Krvavcu» s službo božjo na prostem in blagoslovljenjem Doma se vrši v nedeljo, dne 6. sept. Natančnejši spored se pravčasno objavi.

* Stencil, najboljši sredstvo proti stenam. Glavna zaloga drogerije Ante Kenc, sinova, Ljubljana, Židovska ulica 1.

* Na tisoče in tisoče gospodinj uporablja pri pranju samo milo «GAZELA», in to že leta in leta. Ali ste tudi Vi med njimi?

* Gospodinj! Ne samo za navadno perilo ampak tudi za najfinše tkanine uporabljajte le milo «GAZELA».

* Diakom in njih starišem daje proti izkaznici, kljub najnižjim cenam, še 5% popusta samo trgovina «Voika» čevljev Ljubljana Krekov trg 10.

* Lovska razstava v Zagrebu. Vse lovske predmete, ki so jih g. lovci določili za lovske razstavo v Zagrebu, naj se pošljejo po možnosti pravilno za transport zamotani, z izpolnjenimi prijavnicami na sledeči naslov: Slov. lovske društvo, odsek za zagreboško razstavo v Ljubljani, Miklošičeva cesta, stavba okrožne delavske zavarovalnice. Pripominjamo, da odpremo svoj vagon pod osebnim nadzorstvom dne 27. avgusta. G. lovce pa prosimo, da vsaj dva dni prej odpošljejo svoje lovske trofeje. — Odbor Slov. lov. društva.

* Za invalide. Udrženje vojnih invalidov podružnica v Ljubljani javlja, da se takoj odda trafika v Malem Mengšu št. 9. Reflektanti, ki razpolagajo s primernim lokalom in kapitalom, naj se zglaste tekom 8 dni v podružnični pisarni.

* Križarka «Franz Josef» se dvigne iz morske globine. V Boki Kotorski leži na dnu morja velika avstro-ogrška križarka «Franz Josef». Kakor smo svojedobno poročali, so to ogromno ladjo že skoraj popolnoma dvignili iz morja, a so v zadnjem trenutku popokale dvigalne verige in ladja je

zopet padla na morsko dno. Ponovno so se lotili težkega dvigalnega dela in sedaj javljajo, da bo ladja v kratkem dvignjena na površje.

* V boju zopet grizo in druge nalezljive bolezni je edno uspešno desinfekcijsko sredstvo «SANTOL». Dobit se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajala ga Chemo-techna, Ljubljana, Mestni trg 10, 1650

* Smrtna obsodba v Sarajevu. Okrožno sodišče v Sarajevu je predvčeršnjim obsodilo na smrt seljaka Nedeljka Mitrovića kateri je svojo ženo, ki je bila v blagoslovljenem stanu, zadavil, vkekel mrtvo truplo več kilometrov daleč ter je potem zakopal v nekem grmovju.

* Ponarejeni 100 dinarski bankovci. Iz Beograda poročajo, da so finančni organi v Brodu ugotovili, da krožijo v prometu ponarejeni 100 dinarski bankovci, ki so zlepljeni iz polovice 100 dinarskega in polovice 10 bankovca, emisije iz leta 1893. In 1905. privilegirane narodne banke Kraljevine Srbije. Občinstvo naj pazi pri sprejemanju 100 dinarskih bankovcev.

* Zverina v človeški podobi. V Prizrenu se je pričela razprava proti slovitemu razbojniku Jusufu Uki in 37 tovariših, ki so oboženi, da so o priliki evakuacije Srbije v svetovni vojni pobili okoli 150 oficirjev, vojakov in seljakov.

Svetovna filmska tragedija
Pola Negri
in najboljši ameriški komičar
Harrold Lloyd
prideta v enem sporedu v «kinu DVOR»

Iz Ljubljane

* Podpolkovnik Jernej Andreika, pisatelj «Slovenskih fantov», praznuje danes svojo 75-letnico. Vrlemu slovenskemu častniku, ki je kot poveljnik 16. kompanije nekdanjega 17. (kranjskega) pešpolka še mnogim nekdanjim slovenskim vojakom v prijetnem spominu vsled svoje ljudomilosti in dobrote, in ki je moral radi svoje narodne neomahljivosti pod avstrijskim režimom marsikaj pretrpeti, želimo, da bi v svobodni domovini preživel še mnogo srečnih in zadovoljnih let.

* Imenovanje v zdravniški službi. Gospod dr. Jernej Demšar, zdravnik v Ljubljani, je imenovan za šefa dermatološkega oddelka splošne bolnice v Ljubljani.

* 20-letnica pevskega društva «Ljubljanski Zvon». Včeraj, dne 19. avgusta je preteklo 20 let, odkar se je vršil ustanovni občni zbor «Ljubljanskega Zvona». Društvo je jubilej praznovalo s prireditvijo treh koncertov, z izdajo mesečne revije «Zbor», dalje šestih Premrljovih ženskih dvospevov s spremljevanjem klavirja ter osmih Adamičevih lahkih moških zborov, ki izidejo začetkom septembra. Dne 5. oktobra se vrši slavnostni koncert, na katerem bo «Ljubljanski Zvon» izvajal nove ženske, moške in mešane zbere skladateljev Adamiča, Komele in Premra. Dne 1. septembra pa poteče 15 let, odkar je prevzel pri «Ljubljanskem Zvonu» mesto pevovodje Zorko Prelovec.

* Konservatorij in glasbena šola Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje v oba dva glasbena šolska zavoda ljubljanske, se vrši v prvih dneh meseca septembra. Natančni pogoji in datum se objavi prihodnji teden v vseh slovenskih dnevnikih.

* V počaščenje spomina na blagopokojno gospo Bihrovo prispevata Miroslav Ambrožič in Miel Ambrožičeva za sokolski Tabor 200 Din.

* K stanovanjskemu vprašanju. Pišejo nam: Pred nekaj dnevi smo imeli priliko čitati v «Jutru» članek o stanovanjski mizeriji v naši Ljubljani. Kakor je razvideti, bo mo letoš zopet tam, kjer smo bili lansko leto v tem času, ako ne bodo oblasti pravčasno ukrenile vse potrebno, da pridemo še pred zimo pod streho vsaj oni, ki smo takorekto na cesti. Eno ali dve zimi človek se potrpi, kar pa mora, čeravno je to nečloveško in nesocialno. Trajno pa je to nemogoče. Ali ne vidijo oblasti te neznozne bede? Ali ne razumejo, kaj nas čaka, ko pride zopet nepovabljen zima. Vsi, ki imate to važno socialno vprašanje v rokah, zgenite se, dokler je še čas in ne obotavljajte se. Velikega župana pa prosimo, naj dovolj gerentskemu svetu, da ukrene po svoji prevodnosti in najboljši volji vse potrebno, da pridemo brezstanovančji čimprej pod streho. Gerentski svet je že izdelal svoj načrt, naj se mu dovoli, da ga tudi takoj izvede!

* Mestna plinarna je te dni stavila v obrat poleg obstoječih naprav tri nove reortne peči ter s tem dokončala naprave, ki so se pričele leta 1923. Kakovost plina se je mnogo izboljšala ter dosega ono danjških plinarn. Prodnikiški stroški so mnogo višji kot do sedaj, kljub temu pa vodstvo plinarne cene plinu ne namerava povišati, ker pričakuje, da bo število odjemalcev pri dobi kvaliteti plina naraslo. Stranke se opozarjajo, da izvršuje plinarna instalacije privatnim strankam v starih hišah na 10-mesečne obroke, dobavlja kopalne peči, štedilnike, kuhinjske in druge aparate takisto na obroke, tako, da je vsakomur omogočeno, da si vpije v svoje stanovanje plin. Natančnejša pojasnila se dobijo med uradnimi urami v pisarni mestne plinarne.

* Umrli v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Anton Dimnik, čevljarški mojster, 56 let, — Emilija Avenek, žena ravnatelja čekovnega urada, 61 let, — Marija Kralj, hčerka okrajnega sodnika, 1 mesec, — Rudolf Kranc, železniški sprevednik v pok., 59 let, — Terezijsa Kramaršič, vdova sobnega slikarja, 67 let.

Iz Maribora

* Notranji minister g. Boža Maksimović v Mariboru. Včerajšnjo vest pod tem naslovom moramo v toliko popraviti, da se je gospod minister odpeljal po sestanku z velikim županom g. dr. Pirkmajerjem na Dunaj in ne proti Dobrni.

Iz Celja

* Razprava o novih cenah za meso. Danes se bo na magistratu zopet vršila seja, na kateri se bo razpravljalo o cenah mesa. Zadruga mesarjev in prekajevalcev se namreč stalno trudi, da bi dosegla zvišanje cen ker je cena živini radi izvoza res nekoliko višja, dasi morda samo mimogrede.

* Revanžna tekma med Atletiki in 39 pp ki se je vršila 15. t. m. na Glaziji je trajala samo 8 minut. Že pred začetkom tekme je začelo deževati, tako da je bil sodnik g. Ratač prisiljen tekmo ustaviti in preložiti na nedoločen čas. Že v 3. minuti so Atletiki napadli z vehementno silo vrata 39 pp., ki so pa napad ubranili in udarili nazaj, prišli do nasprotnikovih vrat a je žoga odšla v out.

* Za konjske rezervne oficirje. Vseled okrožnice Komande vojnega okrožja Celje poziva mestni magistrat vse v Celju bivaajoče gg. rezervne konjske oficirje, ki so bili prevzeti iz bivše avstro-ogrške ali črnogorske vojske v našo vojsko, pa tudi vse konjske oficirje, ki so služili kot dobvoljci v prošlih vojnah, da se javijo osebno od 20. do 22. avgusta v magistratnem uradu v sobi št. 14 od 9. do 12. ure opoldne.

Iz Trbovelj

* Bratovska skladnica. Danes ob 10. dopoldne se bo vršila seja krajnega odbora Bratovske skladnice, na kateri se bodo reševala zelo važna vprašanja, n. pr. bolnice in okrevališča v Gaberskem. Seji bodo prisostvovali tudi izvedenci iz Ljubljane, med drugimi šef zdravnik pri OUZD dr. Bleiweis in direktor gradbene direkcije inž. Klinar. Kakor je znano, je Rudarsko glavarstvo v Ljubljani pred kratkim imenovalo delavske zastopnike v Bratovsko skladnico, katerih imena je «Jutro» že objavilo. Sedaj je predlagala svoje zastopnike tudi TPD in to za krajniji upravni odbor: kot predsednika g. ravnatelja inž. Julija Pauerja, kot člana pa gg.: nadzornika inž. Jana Hamrla, obratovodjo inž. Kosto Ferjančiča, obratovodjo inž. Leona Schneiderja, obratovodjo inž. Rudolfa Bredenbecka in obratovodjo inž. Matija Lipužiča; v krajniji nadzorstveni odbor uradnika g. Karla Bergerja. Kar se tiče imenovanja delegatov v glavno skupščino, jih bo TPD predložila v bližnjih dneh.

* Sodnja v Laškem bo imela v soboto 22. t. m. svoj uradni dan v rudniški restavraciji, srezko glavarstvo pa šele 9. septembra.

* V zadnjem času je zaznamovati več prestopkov zaradi neopravičenega izvrševanja obrti.

* Igranje za denar prepovedano. Z odlokom notranjega ministrstva dne 10. julija je izšla stroga prepoved za hazardne igre, v javnih in zasebnih lokalih. Sicer pa je igranje za denar vobče prepovedano. Odlok je običuten posebno za Trboveljane, kjer se zelo veliko igra.

* Uradno je razpuščeno z odlokom velikega župana ljubljanske oblasti 5. t. m. «Pazniško in delavsko podporno društvo», ker ne ustreza pogojem pravnega obstoja zaradi izstopa članov.

* Vlomi v stanovanja so prišli nekako v modo. Veliko je govorjenja baš te dni o nenavadni smoli neznanega vlomilca v stanovanje paznika Čehovina v Kurji vasi. Storilec se je splazil skozi okno v sobo, kjer je odprl vse omare, hoteč jih pustiti prazne. Domači pa so se zbudili in nezaželeni vavsovalec je pobegnil urnih krač in praznih rok.

Iz Primorja

* Smrtna kosa. V tržaški bolnišnici je umrl 42letni Ivan Zidarič iz Podgrada v Istri. Pokopali so ga v sredo v domači občini.

* Podprefekt di Suni zapustil Gorico. Iz Sežane preko Kopa v Gorico došli podprefekt, markiz di Suni je nedavno zapustil svoje službeno mesto, katerega je zasedel sedaj komendant Scotti iz Mortare. Pod Sunijem se niso politične razmere gorških Slovencev nič ublažile. Njegovo upravljanje je bilo nadaljevanje prakse, katero mu je zapustil podprefekt Nicolotti neblagega spomina. Di Suni je po nalogu svojih višjih pridno zaplenjeval slovenske liste ter je na predlog tolminskega šolskega nadzornika Szapazana zabilil učiteljski izobraževalni tečaj v Sv. Luciji pri Tolminu. Priznati pa je treba, da je bil v Istri, kjer je prej podprefektual, še ostrejši kakor na Gorškem. Slovensko ljudstvo nima povoda, da bi obžalovalo njegov odhod in se nadeja, da bo vsaj pod novim podprefektom nekoliko boljše.

* «Novice» zaplenjene. Tržaški tednik «Novice» je zopet zapadel cenzorjevemu svinčniku. To je že petič, da list ne more v javnost, ker je svoboda tiska pod sedanjo vlado med Slovenci prepovedana.

* Poroka. Svoji življenjski usodi sta zvezala pred oltarjem gdnca Milena Trobec, učitelja v tržaški okolici in g. Karlo Pahor, profesor za glasbo v Banjaluki. Bilo srečno in blagoslovljeno!

* Rudarska nesreča v Idriji. V petek, 14. avgusta se je pripetila v idrijskem rudniku strašna nesreča. Trije rudarji so hoteli pred časom zapustiti rudnik. Stopili so v dvigalo in vzeli, da bi lažje opravičili odhod z dela, s seboj še železno cev. Slednja je postala za njihova življenja usodna. Petdeset metrov pod izhodom se je cev uprla v železno traverzo in je vrgla dva rudarja Antona Moravca in Ivana Villerja iz dvigala. Oba sta bila na mestu mrtva. Tretji tovariš Ferjančič je ostal v dvigalu, toda je od strahu padel v nezvest. Prenešli so ga domov, kjer so mu odpovedale noge radi živčnega napada.

* Revizijo šoferskih patentov je odredila furianska prefektura v Vidmu, ker se dan v Zagorsko dolino in nam z obilnim obiskom pripomorejo do gromotnega in moralnega uspeha, ker je društvo imelo vsled slabega vremena in preložitve že precejšnje izdatke. Pričakujemo, da se vsa br. društva, članstvo in Sokolstvo naklonjeno občinstvo odzove vabilu v velikem številu in kličemo v tem pričakovanju vsem bratski Zdravo! — Odbor.

KNJIGE leposlovne in znanstvene v vseh jezikih kupuje po primernih cenah Ljudska knjižnica v Mariboru, Narodni dom.

Sokol

Sokolske publikacije

V času, ko prireja Sokolstvo svoje zlete in javne nastope, je tudi njegovo literarno delovanje najbolj živahno. Tako smo dobili poleg rednih publikacij, ki jih izdajajo samsamezne sokolske župe in Jugoslovanski Sokolski Savez, v poslednjem času še nekaj novih župnih vestnikov, ki imajo namen informirati članstvo o župnih zletih, pa imajo obenem tudi idejno vsebino.

Izmed sedmih vestnikov je izdala župa Ljubljana pred kratkim peti zvezek svojega vestnika, ki prinaša na prvem mestu krasno in v ljubeznijo ter z vero in zaupanjem na boljšo bodočnost prepleteno razpravo o Vseslovanstvu in sokolski ideji izpod peresa dr. Igorja Vidica. Za one je namenjena, ki pogosto trdijo, da se je Sokolstvo preživelo in da nima bodočnosti, ker je že izvršilo svojo nalogo v narodnostnem pogledu. Kako daleč so še cilji, za katerimi krepko stopa Sokolstvo, da vzgoji narod »prerojen, ves nov, generacije pogumnih ljudi, zlatih src«, kakor pravi br. Vidic. — Prav dobra je tudi razprava br. Vidmarja o naših tekmah. Vsebuje mnogo dejstev, ki se jih opaža pri naših tekmah po vojni in ki jih bo treba z vso strogostjo odpraviti, da bodo sokolske tekme res sokolske. Ne moremo pa se strinjati s pisecem članka, ki pravi, da se tekme ne smejo vršiti, dokler nismo sigurni, da bodo tekme na višku pripravljenosti. Stroga in pravilna sodba sodnikov bo že navadila tekmovalce, da se bodo dostojno pripravili na tekme, ker baš s tekmami vzgajamo in izpodbijamo telovadce k vedno višjim uspehom. Jako pregleden je članek br. Jesiha, ki poroča o medletnih tekmah z ozirom na udeležbo sokolske župe Ljubljana. Iz poročila je razvidno, da je župa Ljubljana dala tri četrtine tekmovalcev v višjem in petino tekmovalcev v srednjem oddelku, izmed članov je bilo nad šestino, izmed članic nad petino tekmovalcev iz ljubljanske župe. — Ostali deli vestnika je namenjen organizaciji vsebini in propagandi.

*Soko Dušana Silnoga, ki je glasilo beograjske sokolske župe, ima v zadnji številki nekrolgo po najstarejšem Sokolu in ustanovitelju telovadbe v Srbiji čiki Staji Todoroviću, ki je preminul koncem maja tekočega leta. Daljše poročilo ima tudi o njegovem pogrebu. — Simpatično pisan je članek o br. Stevi Žaku iz Sarajeva, ki je praznoval svoj 50-letni jubilej. Iz mostarske župe pa je pridobeno poročilo o III. župnem zletu v Mostaru. Krajše beležke so o delovanju župe in iz Jugoslovanskega ter slovenskega Sokolstva.

Sokolska župa Rijeka pa je izdala za svoj župni zlet, ki se vrši 15. in 16. avgusta v Crikvenici — v najlepšem jadranskem kopališču — svoj «Sletski Vjesnik». Ima sledečo vsebino: dr. Kuntarič: Mi i naš! L. Brčić: Izbežica, Ela Vučić: Zena u Sokolu, J. Jazbec: Sokolsko oporavišče u Selcima, dr. Brčić: Križni put Sokolskog društva u Crikvenici in navodila za zlet ter župne, okrožne in društvene vesti. Vestnik urejuje br. dr. Kuntarič v Crikvenici, ki je predsednik župnega prosvetnega odbora.

Tudi Sokolska župa Petra Velikega Osvo boditelja v Tuzli je izdala za svoj župni zlet lastni vestnik. Uvodnik mu zje napisal najstari starosta br. Stajo Stajič. Vojislav Brčićević razpravlja o zapreki v sokolskem delu, N. T. pa o potrebi tehnične vzgoje. Ves ostali del vestnika je namenjen zletu in društvenim ter župnim poročilom.

Nad vse razveseljiv pojav je «Spomenica», ki jo je izdalo Sokolsko društvo v Sinju (Dalmacija) ob priliki proslave 20-letnice društvenega obstanka. Spomenica obsega večje število članov, iz katerih odseva jugoslovanska misel edinstva. S kakšnim ponosom čuvajo meščani Sinja svojo prvo sokolsko zastavo, ki je bila l. 1906. Na Reki napadena od italijanske in madžarske druhal in so jo Sokoli iz Sinja z žrtvijo rešili pred oneaščanjem. Ob dvajsetletnici so si omislili novo sokolsko zastavo, staro pa črvalo kot simbol jugoslovenske zmage. Poleg zgodovinskega pregleda ima spomenica tudi idejne članke, in sicer o Tršću in Fignerju, o telesni vzgoji, Sokolstvo in selo ter prav dober članek br. Bogunovića: Sokolstvo in vera. Savezniki starosta br. Gangl je prispeval k spomenici lepo pesem: Klic Sokolov. Spomenica stane 15 Din in se naroča pri Sokolskem društvu v Sinju. Sokolska društva naj si jo omislijo za svoje knjižnice.

Enako je izdalo tudi Sokolsko društvo v Požegi drobno brošuro v spomin na svoj 20-letni obstanek. Tudi ta knjižica vsebuje zgodovinski razvoj društva ter ob koncu zgodovino Hrvatske sokolske župe «Ibrsimović», ki je imela svoj sedež v Požegi, pa je bila ob ustanovitvi JSS razpuščena.

Pravkar smo dobili knjigo Sokolski slet i sabor u Zagrebu od Ante Brozovića. To je obširno, 268 strani obsegaajoče delo, o katerem obširneje izpregovorimo prihodnjič.

Če omenimo, da so v tisku 4.—6. zvezek Spomenice o I. jugos

Iz življenja in sveta

Neurje ob Osojskem jezeru

V nizu vremenskih neugodij in katastrofalnih neviht zadnjih dni prihajajo tudi vesti s Koroškega, kjer je na sobotni praznik popoldne začelo nenadno liti kot iz škafa. Grmelno je, treskalo in vmes je padala tudi gosta toča.

Hipoma so se vsi potoki izpremenili v hudournike, ki so valili velikanske množine vode nizdol proti Osojam. Sattendorfu in Sv. Urbanu. Dasi je trajala nevihta le dobre četrt ure, je vendar napravila ogromno škodo. Vse poti in ceste so bile takoj pod vodo, ki je vdiral tudi v hiše in preplavljala vse nižje ležeče dele. Silno narasli valovi so začeli izpodjedati tudi železnice, ki vodi iz St. Vida ob Glini v Beljak, in jo izpodkopali na več krajih. Če metre daleč je voda odnesla prave in težke jeklene tračnice, ki širijo in tam iz kupov kamenja, trsti in grmovja. Hudourniki so odnesli več mostov, tudi enega železniškega. Vsod tega je seveda železniški promet na mnogih krajih prekinjen in bo trajalo več dni, da ga bodo vsaj za silo vzpostavili.

Hudo poškodovan je tudi kolodvor v Sattendorfu. Velika nevarnost je, da se podre, ker se je en vogal že opasno nagnil. Požarna bramba je s pomočjo vojaštva podprla ogroženo poslopje. Pokvarjenih je tudi več vilb in jezeru in drugih hiš. V cerkvi je bilo namah toliko vode, da so klopi dobesedno navalale v božjem hramu. Popolnoma pod vodo je tudi pokopališče. Voda je razrila zemljo in vrkla tudi v grobove. Na več mestih so se pokazale kosti pokopanih na površju.

Voda je začela sicer kmalu upadati, ko so se zaprle nebesne zatvornice, toda škoda, ki jo je povzročilo sobotno neurje, gre na stotisoče zdrave valute. Po dosedanjih vestih ni zahtevala nevihta človeških žrtev, ker so se mogli ljudje pravočasno rešiti. Pač pa je utonilo mnogo živine, zlasti drobnice.

Mustafa Kemal - razveden zakonec

Živimo v dobi splošne emancipacije. Vse sili narazen; žena od moža, mož od žene in celo zaročenci se razhajajo, predno so okusili prve sladkosti rodbinskega življenja. Zveze, ki so se sklepale za največjim navdušenjem, se razdirajo s fanatizmom in angeli dobivajo v takih slučajih podobo hudiča. Človeški duh je pač naklonjen zanimanju in se ne umaša posebno v prehodnih časih, kakršni so dandanašnji.

Prošle dni je treščila v svet novica, da sta se sporazumno ločila Mustafa Kemal paša, poglavar nove Turčije in Latife Hanuma, turška apostolka ženske emancipacije. Zakonski jarem jima je postal pretesen, neznosen in sklenila sta ga odložiti. Svet, ki je spremljal reforme Mustafe Kemala s toplimi simpatijami, se vprašuje, kako je prišlo do tega koraka? To, kar se je zgodilo, razlagajo na različne načine, opričujejo se različnim vzrokom, od katerih pa je komaj kateri pravičen. Kemal paša je objavil ločitev od Hanume celo z javnim dekretom, a s tem še ni rečeno, da je povedal tudi razloge, ki so ga pripravili do ločitve.

Piše se in govori, da je bila pravi povod za razhod zakonove oblastnost Latife Hanume, katero je kazala mlada žena v državnih zadevah. Baje je hotela soodločevati v javnem življenju, dajati pobudo za preureditev države in zavirati gorečnost nekaterih reform. Kemal paša se je tem načrtom uprl. Razumeval je, da se je Hanuma, vzgojena na evropskem Zapadu, v Angliji in Franciji, navzela posebnih običajev, ki nimajo s turškimi šegami nobene zveze. Upošteval je tudi njeno hrabrost, ko se je borila na fronti proti skupnemu sovražniku. Tega pa ni mogel jemati v poštev, da bi se žena mešala v važne državne posle. Radi tega ji je predložil ločitev, na katero je pristala.

Turški državni poglavar je sedaj brez žene, kateri je hotel dati posebne pravice v družbi. To se čuje nekoliko ironično, ampak je resnično. In verjetno je, da se je Kemalov zakon razdil iz čisto drugih vzrokov kakor političnih. Zakonske sobe, ki čuvajo pri vseh razved-

bah braka tajnosti, ki se nikdar nikomur ne izdajo, bi morda tudi tukaj vpile, če bi jim bil dan dar govora ter bi povedale stvari, ki se navadno ne obravnavajo javno.

Dve težki avtomobilski nezgodi

V očigled množičim se avtomobilskim nesrečam, ki naraščajo v vseh deželah, bo treba sčasoma povsod poostri šoferske patente in odvzeti koncesije neprevidnim voznikom, katerih je danes že prav dosti. Samo na ta način bo mogoče povečati odgovornost za zaupana življenja, katera jemljejo površni šoferji prelahkomiselno. V nedeljo se je peljal Evgen Nyari, generalni ravnatelj tvornice Brown-Boveri iz Budimpešte v kopalnice Párad. Avtomobil je vodil ravnatelj šofer. Poleg Nyarija sta sedeli v vozilu dve dami, ravnateljeva žena in neka njena prijateljica. Ravnatelj je sedel poleg šoferja.

Tega je obšla nenadoma slabost, da je padel v omedlevalo. Nyari je uvidel opasnost položaja. Prijel je za zavoro in hotel ustaviti avtomobil. Radi prehitrega zavrtja pa se je vozilo prekucnilo in pokopalo pod seboj vse štiri osebe, šoferja, ravnatelja, njegovo ženo in njeno prijateljico. Nesrečni ranjenici so obležali pod avtomobilom in so morali čakati na človeško pomoč skoraj celo uro. Cesta je bila namreč na dan nesreče precej prazna in predno sta se pripeljala dva motociklista, so bili vsi ponesrečenci v nezvesti. Na opozorilo motornih kolesarjev se je zbralo ljudstvo, ki je odstranilo razbite dele avtomobila in ranjence izvleklo izpod razvalin. Ravnatelj in šofer sta težko poškodovana. Nyarijeva žena in njena prijateljica pa sta lažje ranjeni ter sta prepretili silen strah.

Druga nezgoda se je pripetila nekemu madžarskemu odvetniku v Salzburgu. Dr. Julij Saluzinski se je vozil čez Katschberg in je tako slabo ravnal s krmilom, da je vozilo odletelo v neki jarek. Avtomobil je ostal cel, pač pa so težko poškodovani tisti, ki so sedeli v njem. To pa sta bila zakonca Leon in Lola Biro, ki sta zletela daleč na cesto, dočim se je dr. Saluzinski le neznatno opraskal.

Castiglionijske zbirke na dražbi

Vsi se gotovo že spominjajo Kamila Castiglionijskega, o katerem so pred par meseci pisali vsi listi. Castiglioni je pravi tip vojne in še bolj svojega dobičkarja, ki je znal izredno spretno izrabiti konjunkturo in si je tako tekom par let nabral ogromno premoženje. Cenili so ga za najbogatejšega človeka v Avstriji. Ni ga bilo podjetja, kjer ne bi imel svojih prstov vmes, kakor je to delal tudi pokojni Stinnes v Nemčiji, katerega je tudi v marsičem posnemal.

Prišli so drugi časi, vračamo se k zdravju dobi gospodarstva. Konjunktura ni več. Začelo je pokati na vseh straneh, in končno je zagrmel tudi Castiglioni. Prišel je polom za polomom in ena banka je potegnila za seboj drugo. Neizmerno bogastvo Castiglionijske se je zrušilo. Iskal je predvsem v Italiji posojil in jih deloma tudi našel. Pri tem pa je moral žrtvovati večino svojega premoženja. Ostalo mu je seveda še vedno toliko, da ima zagotovljeno mirno življenje v vsej razkošnosti, ali lepih milijončkov ni več. Požrla jih je povojna doba. Začela se je odprodaja Castiglionijskih hiš in palač in drugih dragocenih stvari.

Sedaj so prišle na vrsto izredne dragocene zbirke tega bogataša. Castiglioni je v svojem zmagoslavem poletu navzgor kupaval vse vprek, kar je bilo umetnin, in natrpal z njimi svojo razkošno palačo na Dunaju. Vrednost teh zbirk cenijo na milijone.

Ze par dni se govori, da se pogaja Castiglioni z nekaterimi inozemskimi interesi za prodajo precejšnjega dela svojih umetnin. Predvsem gre za zbirke renesančnih slik, bronov, pohištva, skulptur itd. Del teh dragocenih stvari je že kupila holandska tvrdka Fred Müller & Co., ki jih bo prodala na javni dražbi v svojih prostorih. Tvrdka je namreč najstarejši dražbeni zavod umetnin na Nizozemskem. Castiglioni namreka za izkupičkom poravnati vse še ostale svoje obveznosti in se potem izseliti iz Av-

strije. Nastaniti se hoče v Monakovem ali v Italiji.

Precejšnje težkoče mu dela avstrijska vlada, ki naravno ne vidi rada, da gredo umetnine iz dežele. Castiglioni je že pred štirimi meseci dobil dovoljenje za izvoz dela svojih zbirk, toda le za one, o katerih je dokazano, da so bile prepeljane za vojne iz Italije. Nad nekaterimi predmeti je raztegnila avstrijska vlada odredbe o varstvu spomenikov in umetnin. Pogajanja se še nadaljujejo.

Opica - nečak človeka

Doslej smo vedno slišali, da človek izvira od opice, kakor je to skušal dokazati Darwin pred skoraj sto leti, in da je ta žival torej takorekoč naš oče, ali če hočete, tudi mati.

Zadnje čase so nekateri znanstveniki pri svojem raziskovanju o postanku človeka prišli do zaključka, da ne izviramo od opice, ampak baš nasprotno, da smo ji mi oče in mati.

Ze delj časa so nekateri antropologi pozorni na gotove posebnosti pri opicah, ki jih je smatrali kot degenerirano prvotno človeških lastnosti. Toda celo teorijo je o tem postavil angleški anatom profesor Wood Johns, ki je rekel pri predavanju na univerzi v Melbourneu:

«Opica ni mati človeka, tudi ne njegova teta. Kvečjemu je njegova nečakinja. Opica izvira od človeka, in ne človek od nje.»

Johns razlaga metode, po katerih so hoteli doslej znanstveniki dokazati, da so naši pradedi, oziroma prababice skale po drevesih kot opice. Anatom pobija te metode in pravi, da je poskusil najprej ločiti prirojene lastnosti človeka od pridobljenih. Njegova raziskavanja so dovedla do zanimivega zaključka, da predstavlja človeška opica kasnejšo obliko razvoja kot pa človek. Oba, človek in opica, izvirata od nekega še prejšnjega bitja, toda človek se je hitreje razvijal in zato tudi poprej razvil, dočim je opica zaostala. To da se tudi dokazati na poedinostih lobanje. Človeku najbližnja opica je orang-utang in ne gorila, kot so doslej nekateri mislili.

«Čas je,» izjavlja profesor Johns, «da ljudje opuste zmotno nazoranje, da je Darwin nedvomno dokazal razvoj človeka iz opice. Iskanje po takozvanem missing linku (prehodu med opico in človekom) nima smisla, ker se je človek veliko prej začel razvijati, veliko pred dobo, iz katere izvirajo najdbe, na katere so naleteli v razmeroma mlajših dobah naše zemlje.»

Tako profesor Wood Johns. Sedaj pa res ne vemo več, ali so nam opice bile matere, ali pa smo mi njihovi očetje. Izgleda torej, da smo si še vedno sorodni v prvem kolenu. Johns gre še dalje, trdi, da gre naša žlahta do tretjega kolena. Menda bo res, zakaj navadno je opica posnema človeka in ne obratno!

× *Zednjt bobri v Nemčiji*, kakih sto kormadov, za katere velja zaščita, žive še ob srednji Lahi. Vendar nemara ne bodo več dolgo pri življenju, ker jih hitro pobira pljučna tuberkuloza. Nekdaj je bilo v Evropi, zlasti v severni polovici, vse polno bobrov, pa so jih že popolnoma iztrebili zaradi dragocene krzna. Slična usoda je doletela že tudi druge glodavce.

× *Največji zasebni delodajalec na svetu* bo vsakekor avtomobilski kralj Henry Ford v Detroitu v Zedinjenih državah, najbogatejši človek na svetu. Ta moč zaposluje v svojih raznovrstnih delavnicah, rudnikih itd. nič manj kot 162.792 ljudi. Od teh jih je zaposlenih 151.664 v Ameriki, ostali pa v inozemstvu. Plače in mezde, ki jih izplačuje svojim nameščencem, znašajo skoraj milijon dolarjev na dan, t. j. nad 50 milijonov dinarjev.

× *Maša odpovedana radi gofih rok*. Stolni kapitelj v Ferrari v Italiji se ljuto bori zoper «nedostojno» žensko modo, ki da kar je vse preveč golote, kar zbujajo strašno pohujšanje, kakor pravijo ti gospodje. Da bi

Obiskovalce velesejma

oročimo že sedaj, da bo tvrdka Drago Schwab, Ljubljana, tudi letos razstavila svoje izvršne oblačilne izdelke. Vsakdo si bo lahko dal izgotoviti oblačila po meri. Naročila in mera ter izbira vzorcev blaga na velesejmu.

temu zlu odpomogli, so zadnjo nedeljo nenadoma odpovedali zadnjo dopoldansko mašo, h kateri je zahajal skoraj samo elegantni svet. Maša je bila odpovedana zato, ker prihaja k njej »preveč žensk z golemi rokami».

× *280 prometnih nesreč na dan v Londonu*. Število prometnih nesreč v največjem mestu na svetu, Londonu, stalno narašča, kar zbujajo strah merodajnih krogov na Angliškem. V prvih treh mesecih t. l. je bilo zaznamovanih približno 17.800 cestnih nesreč. V drugem tromesečju je število že naraslo na 25.300 ali povprečno 280 na dan. To je precejšen porast v primeri z lanskim letom, kjer je prišlo povprečno po 20.700 nesreč na vsake tri mesece. Zasebni avtomobili so ubili od tega števila 60 ljudi, avtomobilni omnibusi 39, motorna kolesa 20, tovorni avtomobili pa 72. Kolesarji so smrt no povzili 7 oseb, cestne železnice 6 in konjski vozovi 5. Ostali ponesrečenci so bili več ali manj hudo ranjeni.

× *Abd el Krim se ženi*. Po časopisnih poročilih razširja vodja vstajskih Marokancev Abd el Krim, ki povzroča Francozom toliko preglav, v propagandne svrhe vest, da se v kratkem oženi s hčerko tuniškega bega.

× *Poslednji carjev dvorni minister ustrelijen*. Kakor poroča «Kurjer Warszawski» iz Petrograda, so ustreliili boljševiki poslednjega dvornega ministra ruskega carja Nikolaja, 90letnega grofa Frederiksa.

× *Stava s smrtnim izidom*. Mlad mož, ki se je pred kratkim oženil v Weissensfeldu v Nemčiji, je stavil, da bo od zunaj splezal na vrh zvonika. Stava pa se je tragično končala. Sredi poti je drzni plezalec omahnil in strmoglavil na tla. Bil je takoj mrtev.

× *Avtomobilni zavozil v krdelo jelenov*. To dni je zavozil ponesrečen na Lüneburški planji v severni Nemčiji avtomobil v polnem diru »krdelo 12 damjakov, ki so se pasli ob cesti in hodili tudi po njej. Sunek je bil tako močan, da so bili štirje jeleni raztrgani na drobne kose, in je vrgel tudi avtomobil v jarek kraj ceste, kjer se je razbil. K sreči ni bil nihče poškodovan.

× *Po smrti je govoril*. Iz Newyorka poročajo: V Adventportu v državi Indiana se je nedavno vršil pogreb župnika Charlesa Laua. Pogrebci so bili v cerkvi nemalo presenečeni, ko so nenadoma začeli glas umrlega. Preden je namreč mr. Lau umrl, je dal svoj govor ujeti na dve gramofonovi plošči. Njegova poslednja želja je bila, da bi pogrebci poslušali eno ploščo v cerkvi, drugo pa na grobu. Mr. Lau je ipregovoril o pešanje cerkve ter je vzbujal k regeneraciji.

× *Obsojen poslanec*. Porotno sodišče v Napolju je obsodilo pobegelega poslanka Imperata in contumatiat na 21 let ječe, ker je v prepiru ustrelil tajnika fašistovske sekcije. Seveda, ko bi bila stvar obratna in bi bil morilec fašist, se mu gotovo ne bi nič zgodilo. Tako je danes pravosodje v Italiji.

Po slovanskem svetu

Prva statistika češkoslovashkih legionarjev

Osrednje tajništvo Čs. O. Z. je izdalo te dni statistiko, ki jo je sestavilo s pomočjo vprašalnih pol, poslanih vsem članom, Češkoslovaska obec legionarska šteje 38.145 članov, in sicer je: državnih in javnih nameščencev 13.592, učiteljev in profesorjev 891, vojakov in častnikov 3055, industrijskih delavcev 7177, poljedelskih delavcev 2694, rudarjev 668, obrtnikov 4415 in samostojnih poljedelskih delavcev 2694, rudarjev 668, obrtnikov 4415 in samostojnih poljedelcev 4365. V I. kategoriji, to je v javnih službah, je 19.871 legionarjev, če štejemo tudi privatne nameščence, v II. kategoriji (delavci, obrtniki in kmetje) pa 18.319. Ker pa vse krajevne organizacije niso poslane točnih podatkov o svojih članih in ker gre ta malomarnost na račun podeželskega članstva, ki je po večini v privatnih službah, lahko rečemo, da so si poiskali češkoslovashki legionarji po povratku v domovino večinoma razne privatne službe kot tovarniški in poljedelski delavci ali pa kot obrtniki odnosno posestniki. Legionarji niso hoteli v celoti izrabiti zakona, ki jim jamči 50 odstotkov vseh nezasedenih mest v javni službi in druge prednosti pred ostalimi javnimi nameščenci. Češkoslovaska javnost rada očita legionarjem, da sede zdaj na lavorikah in zahtevajo odškodnino za svoje delo na bojiščih. Ta očitke je popolnoma neutemeljen, kar sledi že iz dejstva, da je 2649 legionarjev-poljedelskih delavcev, ki zaslužijo dnevno 4—6 Kč. Zanimivo bi bilo primerjati usodo teh pionirjev narodne svobode z usodo vojnih bogatašev, ki so zaslužili med vojno toliko, da jim zdaj sploh ni treba delati.

Omenjeni statistični podatki so dokaz, da se uveljavljajo čl. legionarji na vseh poljih javnega in zasebnega življenja. In povsod si pomagajo z lastnimi močmi. O tem pričajo tudi rezultati socialno - humanitarnega delovanja poedinih krajevnih organizacij. Te organizacije so izplačale članom leta 1922 229.000 Kč, leta 1923 191.367, leta 1924 pa 169.587 Kč podnove. Božične nagrade, ki jih je treba tudi prišteti med podporo, so znašale l. 1922 82.843 Kč, leta 1923 91.064 Kč in leta 1924 89.809 Kč. V treh letih so izdale torej vse organizacije na podporah članstvu 853 tisoč 670 Kč. Ta številka priča o globokem socialnem čutu, pa tudi o hedi in pomanjkanju, ki ga trne čl. legionarji, dasi so oni največ pripomogli do osvobojenja svojega naroda.

Pa tudi na kulturnem in prosvetnem polju beleži Čs. O. Z. prav lepe uspehe. Poedine krajevne organizacije prireajo že vsa povojna leta javna predavanja, družabne večere in druge prireditve kulturnega značaja. Predavatelj je bilo poleg rednih za članstvo od leta 1922—1924 2373, drugih javnih prireditev pa 853. Govornikov ali predavateljev je nastopilo 225. Udeležba je bila

povsod zelo dobra. Tako se je udeležilo ciklusa predavanj o češkoslovashki revoluciji nad 40.000 poslušalcev, predavanj o demokraciji pa nad 5000 poslušalcev. Predavanja so se vršila po raznih večjih in manjših mestih CSR. O kulturnem delovanju legionarjev priča tudi dejstvo, da je v krajevnih šolskih odborih 408 članov Čs. O. Z., v prosvetnih društvih pa 605. O vplivu Čs. O. Z. na javno življenje v CSR ni treba posebej govoriti, ker ga vidi vsakdo, kdor ga hoče videti.

Pogreb slavista Vavla Vondraka. Zna nega slavista prof. Vavla Vondraka so položili k večnemu počitku v pondeljek v Brnu. Ker je bil brez konfesije, je opravil pogrebne obrede župnik pri usmiljenih bratih Bogar. V cerkvi se je zbralo mnogo oddelčnih javnih činiteljev, da se poslove od pokojnega, čigar zasluge za znanost, zlasti pa za slovanski svet, so splošno priznane. Navzoči so bili vsi njegovi kolegi, profesorji Masarykove univerze na čelu z rektorjem in protektorjem. Nagrobni govor je imel dekan filozofske fakultete dr. Arne Novak, ki je v gniljivih besedah opisal pokojnikovo življenje in delo na znanstvenem polju. V imenu Češke akademije se je poslovil od pokojnega učenjaka prof. dr. Travniček. Prof. dr. Bohumil Navrátil se je zahvalil Vondraku v imenu Moravske Matice, ki se poslavlja od svojega prvega predsednika. V imenu akademske omladine in slovanskega seminarja je spregovoril farmaceut Julius Heidenreich, ki se je zahvalil velikega učenjaku v imenu najmlajše slavistične generacije. Zadnji je govoril v imenu pokolnikovih osebnih prijateljev ravnatelj vse učilske knjižnice dr. Jaroslav Sutnar, Nato je zapel pevski zbor «Förster» himno «Kde domov mu» in pogrebne svečanosti so bile končane.

Poljski narod časti Ladislava Raymonta. Iz Krakova poročajo: V soboto in nedeljo so bile v Wierchoslawici, v bivališču bivšega ministrskega predsednika Witosia impozantne svečanosti na čast poljskemu pisatelju Ladislavu Raymontu. Teli svečanosti se je udeležilo nad 10.000 kmetov iz vseh krajev poljske republike in okrog 4000 drugih prebivalcev. Pisatelj je pozdravljen po prihodu v Wierchoslawice bivši ministrski predsednik Witos, ki je v prisrčnih besedah naglasil, da je Raymont kot pisatelj prvi razumel, da je kmet opora naroda in najzanesljivejši činitelj reda in miru v državi. V imenu poljske vlade je pozdravil pisatelja prosvetni minister Grabski, ki je med drugim omenil, da zbujajo veliko Raymontovo delo «Kmetie» («Chopi») v kmet-skem ljudstvu ljubezen do naroda in države, zakar izreka vlada avtorju te znamenite knjige iskreno zahvalo. Z navdušenimi ovacijami so sprejeli navzoči pozdravni nagovor zastopnika čl. delavcev, senatorja Milutina Kriška. Za vse pozdrave se je zahvalil pisatelj v kratkem govoru, v katerem je omenil, da tolike časti in hvalečnosti ni zaslužil, ker je izpolnil le dolžnost do svojega naroda. Nato se je razvil pred pisateljem povorka poljskih kmetov v narodnih nošah. Poedine delegacije kmetkega ljudstva so prinesle pisatelju mnogo daril v znak priznanja in hvalečnosti za njegovo veliko literarno delo v katerem se je tako odločno zavzel za pravice kmetkega stanu.

Neurje in toča v Rusiji. Iz Moskve poročajo o strahovitem neurju in toči, ki je uničila dne 11. avgusta vse poljske pridelke in sadno drevje v Zabajkalju. Toča je bila ponekod debela kot kurje jajce. Mnogo sena in drugih poljskih pridelkov je povodenj odnesla. Vihar je podrl več gospodarskih poslopj. Sreča je ubila dva kmeta, več oseb pa težko ranila. Tudi toča je prizadejala mnogim težke telesne poškodbe.

NOGAVICE KLJUČ

so najboljše in najcenejše ključ trepežnost enega para nogavic s žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

ključ

ista kot trepežnost štirih drugih parov. 22-1

Kupite in preizkajte si!

Iv. Dobravec:

Pečene ribe

Soparnega pomladanskega večera — zdi se mi, da — od takrat minulo najmanj tisoč let — sem zašel v Rimu v ozko, slabo razsvetljeno ulico.

Vabljeni zvoki mandoline in kitare so odmevali iz vsake veže, branjarje ali gostilnice. Vsa ulica je dišala po pečenih ribah.

Hodil sem razmišljen in brez vsakega namena. Nehote se je ustavil moj korak pred hišo, kjer je gorela rdeča svetilka. Vrata so bila zaprta, iz hiše pa se je čulo petje, smeh, mandoline in kitare. Kakor v omotici sem si zaželel te razposajenosti. Segel sem v žep, pa sem se premislil. V tistem trenutku se je zaprla na vratih okence, ki ga prej nisem videl, in odprla so se vrata. Smeh, petje, zvoki mandoline in kitare, duh po vinu, vse je udarilo naenkrat vame. Ob priprtih vratih je stala debela ženska in me vabila v hišo.

Brez pomisleka sem prestopil prag in vprašal žensko po namenu veselice. Ženska se je smejala in zatrjevala, da

hom vesel in zadovoljen, samo da imam denarja. Spremila me je po kratkem hodniku v rdeče razsvetljeno veliko sobo.

Vse je zagorelo v meni, ko je pristopilo močno razgaljeno dekle s čudnimi kretnjami in mi pokazalo osamljen kotiček sredi zame neumljivega smeha, dima, petja in godbe. Sram me je bilo, čeprav nisem vedel in razumel vsega tega, kar me je obdalo kakor v sanjah.

Šla sva v kot, ne, mogoče da je hodila ona, jaz sem se drsal, kajti moje noge niso bile več moje in moje oči so se mi zdele tako grozno tuje, ko sem se ozrl v ogledalo, ki jih je bilo polno po stenah. Prav natančno sem čutil za smešljive poglede navzočih, ki so me prebadali, in vendar nisem videl in razumel ničesar.

Dekle je naročilo vina in slaščice. Pila je kozarček za kozarčkom, se smejala, premetavala noge in me spraševala, odkod sem, kaj delam, zakaj ne pijem, če sem morda že preveč pil, ker sem tako žalosten.

In pil sem njej na ljubo, ker mi je bila všeč po lasih, očeh in tudi po obrazu.

Po okolici se nisem oziral, ker me je bilo sram pred njo in pred samim seboj.

— Zdaj pa greva, kajne? je pomežiknila in vellela, naj plačam.

— Kam, signorina? Saj še ni konec!

— Saj se lahko vrnete!

In šla sva. Kakor v sanjah, ki jih še nisem sanjal nikoli, sem lezel za njo po stopnicah.

Stopila sva v sobo.

— Ali naj ugasnem luč?

— Kaj naj delava v temi? Čemu ste sploh hoteli, da pridem sem?

— Fant, ti si res pijan! Izdajajo te tvoje glupe šale. Nisem dobre volje. Tudi nimam časa.

V meni je zakaipelo. Sanje so izginile in prikazovala se je resničnost. Prvi utrinek zavesti je zasvetil v moji duši, bojazen pred neznanim človekom v neznanju hiši. Spomnil sem se tiste lepe hudobne deklice, ki je vabila potnike v hišo, kjer so jih ubili in zagrebli v globoke kleti...

Zavrtelo se mi je od spomina, od strahu in od vina.

Naenkrat sem jo videl na divanu v samih nogavicah.

Gospodarstvo

Splavarstvo

Splavarstvo ali plavičarstvo, to je plavljenje v splave vezanega okroglega in rezanega lesa po reki navzdol, ima v lesni trgovini in industriji veliko ulogo. Kjer železnice ni, ali je preveč od rok ter se nudi za dovoz na tržišča prilika plavljenja lesa po reki, se lesna trgovina za prevoz lesa prav rada poslužuje priročneje in razmeroma cenejše vodne poti. Tak primer nam nudi naša Zgornja Savinjska dolina.

Kako zanimivo je gledati na Savi dolge tovare rezanega in okroglega lesa, ki mirno plovejo po savskih valovih, — na spodnji in zgornji strani splava po en mož, ki daje za dolgem veslu podobnim krmičom smer vožnje med obema bregovima. Pripluli so daleč gori iz planinske Savinjske doline ter jih struja vode nese globoko dol v posavske in podonavske ravnine, da napolnijo tammojšna lesna skladišča.

Kolikiga gospodarskega pomena za naše savinjske, na gozdili bogate kraje je splavarstvo, dokazuje dejstvo, da se splavi po nekaterih cenitvah po Savinji in Savi iz krajev od Ljubnega do Gornjega grada letno okrog 2000 splavov po 9 m³, t. j. 18.000 m³ lesa, po drugih cenitvah iz cele Savinjske doline celo 50 do 60.000 p. m. Dve tretjini splavljenega lesa je rezanega, ostali je okrogel. Ta les najde dobre kupce po Hrvaški in v mestih ob Donavi notri do rumunske meje. Do Celja plovejo mali splavi, ki se ondi zvežejo po dvoje skupaj; v Rogljici ali Radečah zvežejo po 4 skupaj, pri Zagrebu, ko prihajajo že na visoko vodo, pa sklenejo splave v še večji tovor, tako da priplujejo v Beograd splavi do 80 m dolžine in 15 metrov širine. Jasno je, da se imajo splavarji boriti na vodni poti dosti-krat z velikimi težavami. Velika voda ali peščine in skale imajo včasih raztrga-jo splave, večkrat nalete radi nizke vo-de ali izpremembe struge na vodno stan-je, ki preči splavu z razbitjem in ozro-ža splavarju življenje. Vodna pot ute-gne biti torej vezana tudi z rizikom in nevarnostjo. Čas vožnje je zelo odvisen od vodnega stanja: čim višje je, tem ugodnejše se vozi; posebno velja to za Savinjo in zgornji del Save. Sicer pa traja običajna pot do Brežice tri dni, do Zagreba 4 dni, do Beograda 14 do 20 dni.

Razprodaja plavičarskega lesa se za-čne že pri Krškem. Za razpečevanje ob Savi navzdol imajo številni splavičarji svoja lesna skladišča, tako v Brežicah, Dubrovniku, Zagrebu, Sisku, Brodu, Zatrežu, Kupovini, Gradišču, Kovinu, Rumi - Jarku, Šabcu in Beogradu. Tr-govina je dokaj dobra. Odvisna pa je v glavnem od sprejemljivosti ravno po-savskih tržišč, ki imajo na plavičarsko blago nekak moopol, ki ga dostikrat iz-koriščaajo v škodo plavičarjev. Trgovci v Brodu so n. pr. skušali preprečiti z intervencijo osišeške Trgovine in obrt-niške zbornice, da bi prodajali plavi-čarji odjemalcem brez posredovanja lo-kalnih trgovcev. Seveda so plavičarji najhujši konkurenti prekupčevalcem in pa oni trgovini z rezanim in okroglim melkim lesom, ki je navezana na trans-port v posavske kraje po železnici.

Plavljenje lesa ima pred železniškim prevozom predvsem to prednost, da je dokaj cenejše, ker odpadejo dovoz na oddajno železniško postajo, nakladanje, eventualna ležarina in razlika med železniško prevoznino in plavnino, ki je običajno nižja. Tudi ni sitnosti, kakor jih ima prevoznik pri dobavi vagonov, na železniškem transportu itd. Plav stane na 1 m³ lesa po razmerju razdalje in stanju vode 40 do 125 Din, največ 125 Din (do Beograda 125 do 150 Din). Na enega plavičarja odpade do Celja okroglo 100 Din, do Rogljice 400 Din, do Beograda 1250 Din, za vezanje spla-va 50 Din (25 Din pri prosti hrani in pijaci), pri plavi okroglega lesa 50 Din s pičajo brez hrane. Slaba stran plavljenja pa je v glavnem ta, da plavljeni les običajno izgubi na kvaliteti. Plavi se le ob večji vodi, ki je seveda kalna. Med lesom se nabira blato in ker stoji tovor del časa še v vodi, pade I. in II. vrsta lesa v III.

Plavičarji imajo svojo Gornjesavinjsko plavičarsko in plovno združenje v Radmirju. Ta šteje okroglo 150 članov ter je bila registrirana v letu 1914. Plavičarstvo obstaja v Savinjski dolini se-veda že iz davnih časov, ko še ni bilo železnic in drugih ugodnih prometnih zvez po suhem. Toda tudi za bodoče se bo ta gospodarska panoga držala, ker gozdni kraji Gornje Savinjske doline radi nezadostnih komunikacij nudijo ta-mošniji lesni industriji in trgovini rentabilnost izvoza v glavnem še vedno po splavarski vodni poti.

Tržna poročila

Ljubljanski živilski sejem (19. avgusta.) Dogen: 176 konj, 3 čebeta, 49 volov, 41 krav, 9 telet, 4 kostrumi, 51 prascev za re-jo. Konji so se trgovali po 5000 — 10.000 Din par po kakovosti. Cene za kg žive te-že: voli I. 8, II. 7, III. 6,50, krave, debele 6 — 7, klobasice 3,50 — 5, teleta 10 — 11 Din. Prasički za rejo, 6 — 8 tednov stari, so se trgovali po 100 — 200 Din komad. Kupčija zelo slaba. Kakor se vidi, je bil tudi džen zelo slab, ker so namreč kmetje zelo zaposleni na polju. Kupcev je bilo malo. Za inozemstvo se je kupil le 1 vagon volov, in sicer za Dunaj.

Zagrebski tedenski sejem (19. avgusta.) Dogen slab. Cene nekaterih vrst goveje ži-vine so neznatno porasle, v glavnem pa so

ostale nespremenjene. Promet slab. Tuji kupcev ni bilo. Cene za kg žive teže: voli I. 13 — 13,50, II. 9 — 10, III. 6,50 — 7, bo-sanski II. 6,50 — 8, III. 4,50 — 6, junice I. 6,75 — 7,50, II. 5,50 — 6, junci I. 7,25 — 9, II. 6,25 — 7,25, krave domače I. 6,75 — 7,75, II. 5,25 — 6,50, III. 3,50 — 4,50, teleta živa 10,50 — 11,75, svinje domače mesne 12,50 do 14,50, domače pitane 19,50 — 20, srem-ske 15 — 16 (zaklane 21 — 22) Din. Konji: 2000 — 8000 Din za komad po kakovosti. Krma: detelja navadna in lucerna 100, seno II. 75, otava 100, slama 45 — 50 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (18. avgusta.) Dogen 11.777 komadov. Od teh je bilo iz Jugoslavije 625, avstrijskih 46, madžarskih 2341, 5185 poljskih, 3520 rumunskih in 60 italijanskih. Cene so oslabele za 10 do 15 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: de-bele svinje I. 2,50 — 2,55 (izjemno 2,60), srednje težke 2,45 — 2,55, kmečke 2,35 do 2,60, stare 2,30 — 2,40, mesne 2,10 — 2,90 (2,95) šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (18. avgusta.) Na dunajskem tržišču je vla-dala velika rezerviranost kupcev, tako da je prišlo le do neznatnega prometa. Osnov-no razpoloženje tržišča se more označiti kot mlačno. Notirajo uradno v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 40 — 41, s Poti-ja 44 — 45,50, nova 41 — 42; rž: domača 29,75 — 30,75; ječmen: domači 34 — 44; turščica: 31,50 — 32,50; oves: domači 30 do 32.

Dohodki glavnih carinarnic v tretji de-kadi julija t. l. so znašali 53.656.146 Din. Največ dohodkov je zabeležila carinarnica Zagreb-junji kolodvor (8.184.519 Din) potem slede: Beograd-Sava 7.192.291 Din, Beograd železniška postaja 5.574.965, Ljubljana 4 mi-lijone 577.656, Maribor 4.035.664, Subotica 2.695.787, Novi Sad 2.419.350, Sarajevo 2 mi-lijona 181.267, Skopje 2.146.592, Split 2 mi-lijona 21.272, Zagreb pošta 1.949.022, Sušak 1.145.818, Sombor 1.134.430, Veliki Bečkerok 1.067.302 Din. Ostale carinarnice imajo do-hodke pod 1 milijonom Din. Od teh imata carinarnici: Jesenje 600.754 in Rakek 453 tisoč 181 Din dohodkov. Skupni dohodki od 1. aprila t. l. do konca julija t. l. so zna-šali 654.224.076 Din napram 522.684.197 Din v enakem času prejšnjega leta.

Produkcija svinca in cinka v Slove-niji v juniju t. l. V mesecu juniju t. l. se je produciralo v Sloveniji svinčne rude 1235 ton (maja t. l. 1332 ton); od tega odpade na Mežico 1195 (1292) in na Litijo 40 (40) ton. Natopila pa je v istem času svinca svinčar-na v Litiji 62 ton (v maju t. l. 1 ton) in svinčarna v Žerjavu 570 ton (773) ton. Cin-kove rude je bilo junija t. l. nakopane 28 (v maju t. l. 27) ton. Produkcija cinka je znašala v istem času v celjski cinkarni 258 (180) ton.

Tuji državljani članj Izvoznega udru-ženja. Po pravilih Udruženja izvoznika SHS tuji izvozniki doslej niso mogli biti članj te organizacije. Na izredni skupščini tega udru-ženja, ki se je vršila v nedeljo v Beogradu, pa se je soglasno sklenilo, da morejo v bo-doče biti članj tudi tuji državljani, ki so dru-gače korektni osebe.

Olajšave za prevoz opeke. Prometno ministristvo je odobrilo posebne olajšave za prevoz opeke iz opekarne v Velikem Beč, kereku za Turčijo, Grčijo in Bolgarsko.

Trgovinska pogodba z Avstrijo. Kakor javljajo iz Beograda, sta se v pondeljek od-peljala iz Beograda na Dunaj pomočnik generalnega direktorja carin dr. Konrad Šmid ter načelnik ministristva trgovine in indu-strije dr. Milan Todorović, da podpiseta tr-govinsko pogodbo z Avstrijo tako, kakor se je te dni sklenila na Dunaju. Protesti proti pogodbj s strani prizadetih gospodarskih krogov se torej niso upoštevali.

Zvišanje ležarine. Prometni minster je odredil, da se vse dosedanje takse za ležari-no blaga, ki se nahaja v skladiščih ali drugih prostorih postaje, zvišajo na zlato poriteto. Povisek velja od 15. t. m. naprej

Invalidski davek. V prvih petih mese-cih t. l. se je pobralo v naši kraljevini 32.41 milijona Din invalidskega davka. Od tega odpade na Slovenijo 6.30 milijonov Din.

Gospodarski list. Prejeli smo 8 šte-vilko tega mesečnega izhajajočega časopisa, ki prinaša spise iz naslednjih panog kmetij-stva: živinoreja in živinodržavništvo, mle-karstvo, sadjarstvo, vinogradništvo in kle-tarstvo, poljedelstvo in vrtnarstvo, čebe-larstvo, zadržništvo in drugo. Upravištvo in uredništvo se nahaja v Gorici, Corso Verdi 37. Letno stanje 12 lir, posamezna številka 1 lito.

Ustavitev gozdnega podjetja Dobrin-Drvar. Državno gozdno podjetje Dobrin-Drvar je pred nekaj dnevi javilo delavstvu da bo znižalo merze za 20%. Ker delavstvo žag ni na to pristalo, je ravnateljstvo od-po-vedalo vsem delavcem obrat v žagah.

Oddaja veleprodaj tobačnih izdelkov v zakup. Veleprodaje tobačnih izdelkov se od-dajo za čas od 1. januarja 1926. do 31. de-cembra 1927 v zakup. Ponudbe se bodo jav-no sprejemale dne 27. t. m. v upravi držav-nih monopolov v Beogradu. Zakupni pogo-ji so na vpogled pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, pri vseh srezkih upravah in oddelkih finančne kontrole ter pri tobačni tovarni v Ljubljani.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. avg. ponudbe gle-de dobave vodokaznih stekel in glede do-bave stearinskih sveč in joja, do 2. septem-bra glede dobave zavornjakov in glede do-bave kisika, do 10. septembra glede dobave svinca, glede dobave različnega orodja ter dobave usnjatih torbic in map (pogoji na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije). — Direkcija državnega rudnika v Ve-lenju sprejema do 12. septembra ponudbe glede dobave smrekovega lesa; 12. septem-bra se bosta vršili pri direkciji državnih že-leznic v Subotici ofertalni licitaciji glede do-

bave žeblijev in plošč ter glede dobave hra-stovih pragov. — Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Posetnikom mednarodnega velesejma v Pragi. (od 6. do 13. septembra) t. l. Upra-va Praških velesejmov naznanja, da bodo posetniki omenjenega velesejma imeli pri potovanju v Prago in nazaj popust na že-leznica: v kraljevini SHS 50% v CSR 50% in na avstrijskih železnicah lahko potujejo v brzovlakih z listkom za osebne vlake. Pri potovanju z osebnimi vlaki pa bodo imeli posetniki Praškega velesejma na av-strijskih železnicah 25 odstotni popust.

Veliko rusko domače posojilo. Po ča-sopisnih vesteh namerava ruska vlada raz-pisati domače posojilo v znesku 300 mili-jonov zlatih rubljev za gospodarsko obno-vo. Posojilo se bo obrestovalo po 10%.

Mednarodni kongres trgovskih zbor-nic v Lvovu. Poljsko ministristvo trgovine in industrije je sklenilo, da skliče ob priliki iztočnega sejma v Lvovu sestanek zastop-nikov trgovskih zbornic iz vseh držav, s katerimi je Poljska že sklenila trgovinske pogodbe. Poljsko ministristvo trgovine in industrije upa, da bo ta sestanek pripomo-gel do tesnejših gospodarskih stikov z ino-zemstvom.

Mednarodna čebelarstva razstava na Dunaju se bo vršila od 3. do 13. septembra t. l. Sodelovali bodo na razstavi čebelarji in čebelarska društva iz različnih držav sve-ta. Kakor se čuje, bodo razstavili svoje iz-delke na tej razstavi tudi jugoslovnski če-belarji. Nedvomno bi bilo to za naš izvrstni med in naše čebele zelo koristna propaga-nda.

Mednarodni sejem v Solunu, ki se je imel otvoriti 18. oktobra t. l. se je iz tehnič-nih razlogov preložil na mesec september prihodnjega leta.

Valovanje poljskega zlatnika. V sredo je poljski zlatnik zopet znatno oslabil na raznih zunanjih borzah, zlasti v Berlinu, do-čim je Curih notiral nespremenjeno 92,50. V Berlinu je padel zlatnikov tečaj od 81,05 na 71,40. Močno je oslabil zlatnik tudi v Pragi zaradi izdatne ponudbe na nemški račun. V Curihu je ostal zlatnik včeraj na-kadže nespremenjen na 92,50. Razni znaki kažejo, da izvira napad na zlatnik z nemške strani in da zato niso brez podlage očitki s poljske strani, kjer zatrjujejo, da se proti zlatniku vrši organizirana nemška kampa-nja.

Borze

19. avgusta:

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kap-šički zaključki). Vrednote: investicijsko posojilo 75—0, Vojna škoda 286—0, Celjska posojilnica 201—204, Ljubljanska kreditna 225—265, Merkantilna 100—104, Praštediona 850—0, Slavenska 0—66, Kreditni zavod 175—185, Strojne 110—0, Trbovlje 0—340, Vevče 116—0, Stavbna družba 165—180. — Blago: I. e. s: hrastovi dueli, 44 man, od 1,33 do 2,17 m dolž., fco meja trans, 0—1050; črni bor-bordonalni, od 3—8 m dolž., od 30—30 do 50-50 fco Gruž 0—630; hrastova drva, 1 m dolž., suha, fco nakl. post., 4 vagoni 17,50—17,50 (17,50); bukova drva, suha, 1 m dolž., fco Ljubljana, 1 vagon 21—21 (21); poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 275—0; turščica sremška, fco Postojna trans., 1 vagon 237,50—237,50 (237,50); oves slav., par, Ljubljana 0—195; laneno seme la, fco Ljubljana 550—0.

ZAGREB. Tendence v efektih prijazna Poskočili so Hipo, Praštediona, Gutmann, Slavonija, Vojna škoda, Slednja, promptna, se je trgovala po 293, za september po 295—296. — Dinar v Curihu nespremenjen. V Zagrebu ponudba obilna in tendenca slabša. Zato so tečaj deviz neznatno oslabele. Da-nes je zopet Narodna banka nastopila kot kupec. Skupni devizni promet je znašal 11,5 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj izplačilo 781,5—791,5, Berlin izplačilo 1323,5 —1333,5, Italija izplačilo 201,5—203,9, Lon-don izplačilo 270,9—272,9, New York ček 53,57—56,17, Pariz izplačilo 261,15—265,15, Praga ček 164,88—166,88, Svica izplačilo 1081,5—1089,5 valute: lire 201,3—203,7; efekti: bančni: Litorale 40—50, Eskompt-na 114—115, Poljo 17,5—18, Kreditna Zagreb 115—116, Hipo 66—69, Juko 99—100, Ljubljanska kreditna 225—0, Narodna 3350—0, Obrtna 72,5—73, Praštediona 875—885, Sla-venska 65—66, Srpska 130—131, industrijski Eksploatacija 55—59, Nihag 0—41, Gutmann 380—385, Slavonija 52—53, Sečera 491—500, Vevče 110—0, Dubrovačka 530—540, Trbovlje 0—335; državni: Investicijsko po-sojilo 78,25, agrarne 42, Vojna škoda 291,5 —293.

CURIH. Beograd 9,225, Berlin 1,2260, New York 515,25, London 25,04, Pariz 24,25, Milan 18,70, Praga 15,25, Budimpešta 0,007250, Bukarešta 2,65, Varšava 92,50, Du-naj 72,50.

TRST. V prostem prometu so notirali di-narji 49,40 — 49,50, angl. funti 133,77 do 134,20, franc. franki 129,36 — 129,50, dolar-j 27,50 — 27,60, češkoslovaške krone 81,75.

DUNAJ. Beograd 12,69 — 12,73, Berlin 168,72 — 169,32, Budimpešta 99,625 do 100,025, Bukarešta 3,6475 — 3,6675, London 34,465 — 34,565, Milan 25,64 — 25,76, New-york 708,90 — 711,40, Pariz 33,28 — 33,44, Praga 21,01 — 21,09, Sofija 5,1150 — 5,1550, Varšava 120,25 — 120,75, Curih 137,55 do 138,05; dinari: 12,73 — 12,79.

PRAGA. Beograd 60,45, Curih 655,75, London 163,95, New York 33,75, Dunaj 475,75.

BERLIN. Beograd 7,50, London 20,382, New York 4,195, Curih 81,39.

LONDON. (Ob 11.) Beograd 271, New York 4,85 in četrtinke, Svica 25,04. New York (Ob 18.) po našem ob 24.) Beo-grad 1,79 in tri četrtinke, Italija 3,61 in pol, London 4,85 in sedem osmink, Svica 19,40.

Sport

Vse sportne organizacije se opozarjajo da se bodo sprejemale v objave le one no-tice, naznanila itd., ki bodo napisane s čr-nilom. Vse s svinčnikom napisane objave se bodo brezpogojno odklanjale.

Službene objave LLAP.

(Nadaljevanje seje u. o. dne 20. julija)
Vzame se na znanje dopis S. K. Primorja, v katerem naznanja, da je spremenil svoj naslov v Akademski Sportni klub Primorje in da se je Ljubljanski Akademski Sportni klub fuzioniral z novim klubom. Sklene se z ozirom na gornji dopis prenesti vse veri-ficirane atlente in atletinje bivšega S. K. Pri-morja na novi klub, ravnotako vse atlente bivšega LASK-a. Tozadevni sklep u. o. LLAP. se javi JLAS-u v potrditev.

(Iz seje u. o. z dne 12. t. m.)

Verificirajo se s pravico takojšnjega na-stopa: za T. K. D. Atena: Zanner Frida, Novaković Boža, Černe Olga, Zupančič He-lena, Petrič Marta, Pajk Hana in Elvira Hil-le-Janja; za LASK: Lang Kurt, Omladič Franjo; za S. K. Ilirija: Poduje Šime, Pesek Mirko, Sršen Srečko, Šporn Olga, Tratnik Jelka, Jermol Sonja, Veber Franc, Senčar Leopold, Režek Ivan, Lindtner Viktor, Mi-hec Franc, Gregorij Roman, Pele Zvonimir, Jeglič Franc, Boris Jenko, Zupan Vlada, Jermol Milena, Ozebek Silva, Cerkvenik Anica, Kalčič Rudolf, Vrhovec Alojzij, Vrhovec Jože; za S. K. Primorje: De Reggi A. čita se izstopna izjava atleta De Reggi A. iz ASK. Primorja in prijava za S. K. Ilirijo.

Verificirajo se sledeči slovenski rekordi, postavljeni na propagandnem nacionalnem mitingu S. K. Ilirije, dne 11. junija: met kopja: 46,78 m po Orehek Francu; met klad-iva: 33,20 m po Zupan Otonu; skok ob palici: 300 cm po Gregorka Borisu (vsi S. K. Ilirija); tek 400 m: 52,8 sek po Valtrich Hin-ku (S. K. Primorje); dame: met kroglo (5 kg): 8,37 m po Bernik Panči (S. K. Iliri-ja) na izbirnem damskem mitingu ČSR; Jugoslavija 1. julija: tek 200 m: izenačen slov. rekord 23,2 sek. po dr. Perpar Stanku (ASK. Primorje) na izbirnem mitingu za Dunaj, dne 5. julija; v olimpijskem petobo-ju: 2337,570 točk po Zupančič Ladu (S. K. Ilirija) na akad. petoboju dne 14. junija.

Podaljša se zaključni rok prijav za prvenstvo LLAP. dne 29. in 30. t. m. od 15. na 22. t. m. Prijavnina za isto se zniža za 15 Din za osebo in točko na 5 Din; za sta-fetna moštva od 30 Din na 15 Din.

Na izpraznjena odborniška mesta v upr. odboru se kooptirajo gg. Baltič Franc in Stepišnik, G. Mezgošits se razreši dolžnosti odbornika tehn. odbora in se na njegovo mesto kooptira g. Bašin Alojzij. Na izpraz-njeno mesto načelnika tehn. odbora se ime-nuje g. Sanein S. Prekliče se sklep seje u. o. dne 20. julija v pogledu tehn. referenta; g. inž. Bloudek obdrži še nadalje mesto tehn. referenta. V zadevi tajnika II. g. Baltesar-ja se revidira sklep zadnje seje upr. odbora z dne 20. julija, ker je isti anuliran.

Lahkoatletsko prvenstvo LLAP

Ljubljanski lahkoatletski podsavez po-novno objavlja razpis damskega in moške-ga lahkoatletskega mitinga za prvenstvo Ljubljanskega lahkoatletskega podsaveza, ki se vrši v dneh 29. in 30. avgusta na igrišču A. S. K. Primorje, Dunajska cesta. Začel tek oba dneva ob 15. uri. Zapečatene pri-jave je poslali najkasneje do 22. avgusta ob 12. uri na naslov tajnika II. g. Baltesar-ja, kavarna Evropa, ali pa direkcija drž. že-leznice odd. III/3, Ljubljana.

Naknadne prijave se ne sprejemajo, ka-kor tudi ne prijave brez prijavnine. Prijav-nina znaša za osebo in točko Din 5, za mošt-va 15 Din. Oni, ki branijo prvenstvo, so pravi-lnikom prosti. Tekmuje se po občem pravilniku in pravilniku za tekmovalce J. L. A. S. Tekališče je iz lesa, dolgo 395,50 m, ima dva zavoja, ki nista dvignjena. Nagrade so: v vsaki disciplini za prva tri mesta ko-lajne in priznanice.

Program tekmovalja je sledeč:

Sobota, 29. t. m. ob 15.: 1. moški: pred-teki 100 m; 2. dame: predteki 60 m; 3. moški: skok v višino z zaletom; 4. dame: met kroglo (5 kg); 5. moški: semifinale 100 m; 6. dame: semifinale 60 m; 7. moški: met kladiva; 8. moški: predteki 200 m; 9. dame: skok v dalj; z zaletom; 10. moški: hoja 3 km; 11. moški: met kroglo; 12. moški: semifinale 200 m; 13. dame: predteki 100 m; 14. moški: troskok; 15. moški: predteki 400 m; 16. dame: predteki 200 m; 17. moški: tek 1500 m.

Nedelja, 30. t. m. ob 15.: 1. moški: finale 100 m; 2. moški: met diska; 3. dame: finale 200 m; 4. moški: skok v dalj z zaletom; 5. dame: met diska (1,5 kg); 6. moški: fi-nale 200 m; 7. dame: finale 60 m; 8. moški: skok ob palici; 9. moški: finale 400 m; 10. dame: skok v višino z zaletom; 11. moški: tek 5000 m; 12. dame: finale 100 m; 13. moški: met kopja; 14. dame: met kopja; 15. moški: tek 800 m; 16. dame: stafeta 4 × 60 m; 17. moški: stafeta 4 × 100 m.

Službene objave LHP. (Nadaljevanje iz seje upr. odb. dne 13. VIII. 1925.) Opozar-

jajo se vsi klubi na sklep LHP, da se ne čita nobena hazenašica, ako ni prijavi pri-ložena prijavina 10 Din in tri fotografije (š 6. obč. pravilnika). — Tajnica.

LLAP. (službene objave). V petek ob 20. uri seja tehničnega odbora v kavarni Emona. Udeležba odbornikov obvezna. — Predsednik.

S. K. Ilirija, lahkoatletska sekcija. At-leti, ki posedujejo kolajne, naj izročijo iste v zavitu najkasneje do petka g. Vodišku.

ASK. Primorje, hazenska sekcija. Da-nes ob 18.30 uri trening z družino T. K. D. Atena na prostoru Atene, Tivoli. Sledeče hazenašice morajo biti točno ob 18.15 uri na igrišču s kompletno opremo: Jančigaj Vi-ka in Vida, Regally Vera, Tuma, Sever, Krisch, Burger, Vidic, Pirc, Tabor, Ker-smanc, Škerlj, Kump. — Trener.

A. S. K. Primorje, kolesarska sekcija. priredi v nedeljo 23. t. m. velike kolesarske cestne dirke v proslavo klubove Sletnice, in sicer na progi: Ljubljana-Krka-Stična-Ljubljana (pred Zvezdo glavna kontrola), Kranj-Mengeš-Ljubljana, 145 km. Start na Kongresnem trgu ob 6. zjutraj, cilj ob 10. na Dunajski cesti pri km 1.200. Istotam se vrše ob 9.30 sledeče dirke: Juniorji 10 km, novinci 6 km in dame 3 km. Do danes se je prijavilo 31 dirkačev raznih klubov na-še države, ker pa je čas prijav podaljšan, se bo število gotovo povečalo, ako ne po-dvojilo. Za sodnike so določeni sledeči go-spodje: Fr. Brumat, dr. Košiča, S. Gorjanc, Fr. Ogrin, S. Reboli, R. Zalokar, Fr. Batjel, Fijolinski, I. Ivančič, rav. Fabiani, geom. Černe, S. Sanein, V. Pegan, Gregorič, L. Slamič, Besednik, Florjančič, Vernik, Go-lebiovsky, Prtekel Blaž in dr. Perpar. Seja sodnikov se vrši v petek ob 20. v restavraciji Zvezda, vogalna soba. Sestanek vseh dirkačev v soboto, 22. t. m. ob 20. istotam.

S. K. Slovan. V nedeljo dopoldne ob 8.30 na igrišču ASK. Primorja trening, nato slikanje I. moštva in rezerve za Sportno razstavo. Udeležba vseh dolžnost! — Kos.

Tekme old boys moštvo. (Službena ob-java). Za turnir old boys moštvo so dogo-vorjene sledeče pozicije: 23. t. m. igrajo O. B. Trnovo; 2. Zeleznice in Ilirija; 3. Her-mes, dne 30. t. m. pa medsebojno zmago-valca in premagana dva kluba, Vsaka tek-ma traja 30 minut. Rezervni igrači smejo vstopiti do konca prvega polčasa, vendar se ne smejo izmenjati več kot trije igrači. Klubi niso vpornižljati le igrače, ki vsaj eno leto niso nastopali aktivno v javnih tek-mah. Predloge glede sodnikov predložijo udeleženi klubi medklubskemu odboru na seji, ki se vrši v petek, 21. t. m. ob 20.30 v lokalu Sportne zveze. Do istega roka mo-rajajo prijaviti klubi v svrhu kontrole svoja moštva po približno 15 igračev. — M. O.

Juniorske tekme za pokal S. K. Ilirija. Seja medklubskega odbora v petek, 21. t. m. ob 20. v lokalu Sportne zveze. Na sejo se va-žijo kapetani juniorskih moštvo klubov Mars, Krakovo, Reka, Hermes, Panonija in Jadran. — M. O.

Upravno sodišče v Celju

Vprašanje stroškov za napravo in vzdrževanje vaških poti.

Upravno sodišče v Celju je pod predsedstvom predsednika upravnega sodišča dr. Ivana Vrtičnika zavrnilo tožbo Antona Turka in Andreja Jakliča, posestnikov v Ravniku zoper odločbo gradbene direkcije v Ljubljani z dne 3. maja 1924, glede prispevkov za razširjenje cest, in sicer iz sledečih razlogov:

Občinski odbor občine Bloke je v svoji seji dne 20. avgusta 1923. sklenil, da se ima razširiti v vasi Ravnik pot, imenovana »ulica« in da se bodo naložile v svrhu kritja stroškov te razširitve doklade k direktnim davkom posestnikom vasi Ravnik in onim posestnikom, ki imajo v davčni občini Ravnik svoja zemljišča in pot uporabljajo. Pritožbo Antona Turka, Andreja Jakliča in drugih, gradbena direkcija ni ugodila in izpodbijani sklep potrdila. Na to je občinski odbor občine Bloke v svoji seji dne 3. februarja 1924. spopolnjeval svoje prvotni sklep še sklenil, da se ima primanjkljaj za razširjenje omenjene vaške poti par. št. 629 d. o. Ravnik v znesku 5227 dinarjev 25 p. kriti s 4039 odst. dokladami k neposrednim davkom posestnikov, ki imajo svoje zemljišče v davčni občini Ravnik in to pot uporabljajo. Tudi zoper ta sklep sta se posestnika Anton Turk in Andrej Jaklič pritožila na gradbeno direkcijo v Ljubljani. V pritožbi navajata pritožnika, da je občinski odbor kršil predpise § 19. kranjskega zakona od 21. februarja 1912, dež. zak. št. 22 ex 1913, o gradnji in vzdrževanju javnih nepravilnih cest in potov v svojih §§ 4., 11. in 19. v zvezi s § 15. na poseben način. Predpisi kranjskega občinskega reda o občinskem gospodarstvu in občinskih nakladih in sobenah § 82., dalje § 74. pa veljajo v toliko, v kolikor ne nasprotujejo preje omenjenim odredbam cestnega zakona. Po § 19. kranjskega cestnega zakona trpe stroške za napravo in vzdrževanje vaških poti kraji, ki jih rabijo. Določbe o posebnih skladih ne prihajajo v poštev, ker takih skladov ni bilo in se tudi na novo niso ustanovili (§ 19. odst. 1. v zvezi s paragrafi 15. odst. 3. in 4. in 25. točka 2.). Stroške za napravo in vzdrževanje predmetne vaške poti morajo torej trpeti kraji, ki jih rabijo. Tožitelji je v svoji pritožbi na gradbeno direkcijo od

vrnila in izpodbijani sklep v polnem obsegu potrdila.

Zoper razsodbo gradbene direkcije sta Anton Turk in Andrej Jaklič vložili tožbo na upravno sodišče, v kateri navajata, da so se kršile oblike postopanja in da toženo upravno oblastvo v izpodbijanem upravnem aktu ni pravilno uporabilo zakona, kajti

1.) tožitelja sta se v svoji pritožbi na gradbeno direkcijo pritoževala, da so se med obvezance sprejeli le kraji Zgornji in Dolnji Ravnik, ki tvorita davčno občino Ravnik, da pa se niso sprejeli še drugi v pritožbi navedeni kraji; vendar toženo oblastvo sploh ni rešilo te pritožne točke, marveč neosnovano podtika pritožbo, da se upira označbi »davčna občina Ravnik«;

2.) nezakonito je, da se k stroškom za vaško pot ne pritegnejo vsi podedni kraji v celoti, marveč da izpodbijana odločba pripozna individualne omejitve v korist onim, ki te poti ne uporabljajo.

V danem primeru ni zadržkov. V smislu čl. 24. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih in zavoljo tega ni bilo nobenega povišanja, da bi se tožba kar kratkoma zavrnila z odlokom kot neosnovana.

Pri presoji tožnih točk je upravno sodišče nastopno preudarjalo:

Kakor je razvidno iz upravnih spisov, gre v danem primeru za vaško pot. Pravne razmere, nanašajoče se na vaške poti, uravnava deželni zakon od 21. februarja 1912, dež. zak. št. 22 ex 1913, o gradnji in vzdrževanju javnih nepravilnih cest in potov v svojih §§ 4., 11. in 19. v zvezi s § 15. na poseben način. Predpisi kranjskega občinskega reda o občinskem gospodarstvu in občinskih nakladih in sobenah § 82., dalje § 74. pa veljajo v toliko, v kolikor ne nasprotujejo preje omenjenim odredbam cestnega zakona. Po § 19. kranjskega cestnega zakona trpe stroške za napravo in vzdrževanje vaških poti kraji, ki jih rabijo. Določbe o posebnih skladih ne prihajajo v poštev, ker takih skladov ni bilo in se tudi na novo niso ustanovili (§ 19. odst. 1. v zvezi s paragrafi 15. odst. 3. in 4. in 25. točka 2.). Stroške za napravo in vzdrževanje predmetne vaške poti morajo torej trpeti kraji, ki jih rabijo. Tožitelji je v svoji pritožbi na gradbeno direkcijo od

16. februarja 1924. tudi izrecno našteval vse vasi, ki jim je predmetna vaška pot namenjena, a davčna občina Ravnik glasom specialnega krajevnega repertorija za Kranjsko ne obsega vseh teh vasi, marveč le vasi Ravnik in Veliki vrh. Dalje določa § 19., odst. 4. kranjskega cestnega zakona, da se mora nadaljina razdelitev prispevkov, ki jih ima dajati kateri kraj, izvršiti praviloma z ozirom na odredbe občinskega reda z dokladami k dokladam podvrženim neposrednim davkom, predepisanim od zemljišč v dotičnem kraju, od poslopij in obrtnih podjetij.

Tožitelji se tako v svoji pritožbi na gradbeno direkcijo kakor v svoji tožbi na upravno sodišče sklicuje le na dejstva, ki so bila predmet že končane upravne postopanja glede določitve obvezance, in glede obsega načina kritja stroškov, ne ozira se pa na ona dejstva, ki so bila predmet dopolnilnega upravnega postopanja občine Bloke začetkom februarja 1924. t. j. na višino doklad. Gradbena direkcija je namreč že s pravnoomočno odločbo od 8. januarja 1924., št. 6842 ex 1923. zavrnila pritožbo Antona Turka in Andreja Jakliča zoper sklep občinskega odbora občine Bloke od 20. avgusta 1923. glede razširitve poti v Ravniku in glede kritja stroškov z dokladami k direktnim davkom posestnikom v vasi Ravnik in onim posestnikom, ki imajo v davčni občini Ravnik svoja zemljišča in pot uporabljajo. Vprašanje, koga je pritegniti k prispevanju, je torej že pravnoomočno rešeno in je bila naloga občinskega odbora dne 3. februarja 1924. edinole ta, da je sklepal še o višini doklad k direktnim davkom za pokrite stroškov, naraslih za razširitev vaške poti v Ravniku. Obe tožni točki se pa v tožbi na upravno sodišče nanašata edinole na vprašanje, ki so že pravnoomočno rešena, ne pa na vprašanje, ki ga je občinski odbor v splošni svoji prvotnega sklepa od 20. avgusta 1923. rešil, namreč na vprašanje višine občinskih doklad za kritje teh predmetnih stroškov. Iz tega razloga je moral upravno sodišče tožbo zavrniti kot neosnovano. Eventualni preložitveni razlogi, da gre za stvar svobodnega preudarka, je tedaj brezpredmeten.

Dopisi

KAMNA GORICA. V nedeljo se vrši tukaj odkritje spomenika v vojni padlim junakom iz občine Kamna Gorica in Lancova. Na mramorni plošči so vklesana imena 35 vojakov, ki so padli in žrtvovali svoje življenje za domovino. Spored slovesnosti odkritja spomenika je sledeči: Ob 10. uri služba božja za vojake, pri kateri bo svrvala delavska jeseniška godba. Ob 2. popoldne sprejeto iz vasi — zbirališče pred Kapusom — do Puleja, kjer se pridružijo sorojaki iz Lipnice. Pri večernicah bo sodelovala jeseniška godba. Po večernicah slavnostni govor na pokopališču pred spomenikom, poveljske točke ter molitve za padle in umrle v vojni. K odkritju so vabljeni vsi nekdanji borci vojak, ki so se srečno vrnili iz svetovne vojne ter vsi prijatelji in znanci, ki so jim še v spominu teški dnevi svetovne vojne. Posebno so vabljeni vsi domačini, starši, bratje, sestre in sorodniki padlih in umrlih junakov, kakor tudi vsa društva.

HRASTNIK. Mestna Orjuna Hrastnik-Dol ima v nedeljo ob pol 10. obvezen članski sestanek. Ker je dnevni red važen in obsežen, se bratje in sestre pozivajo, da se sestanaka sigurno udeležijo. Kdor se ga ne udeležijo, zapade po predpisih društva strogi kazni. — Odbor.

OPILOTNICA. Dne 14. avgusta je umrla v starosti 30 let posestnica Antonija Pukl, zapustivši sedem neposkrbljenih otrok. Pokojnica je uživala splošen ugled. Blag ji spomin. Žalujemo naše iskreno sožalje.

JARENINA. Silajno uspela vzajemna prirediteljstva upravitelstva ter JM in Glasbene Matice že rodi sadove na deželi. Tudi pri Sv. Marjeti ob Pesnici ustanovlja šolsko vodstvo podružnico JM in Glasbene Matice se bo nudila prilika, da razpne svoja krila polagoma po vseh Slovenskih gorah ter razlije naše pesmi milni glas v dobro dušo prebivalstva teh lepih, a še premalo znanih krajev. Povsod bodo klicali Glasbeno Matico k vzajemnim prireditvam. In tako bo dobro in zdravo! Preveč smo že strankarsko razjedeni in medsebojno obsovalni, zato smo željni nadstrankarskih kulturnih prireditev. Umestno je naglašati nadučitelj Čonč ob priliki zadnje prireditve, da si vzajemno stiskajo v roke tri domovinske sestre: šolska mladina, Jugoslov. Matica in Glasbeno Matico v doseg jasnejše bodočnosti.

Bela lisica

«Lovec» za mesec avgust 1925 objavlja na strani 361 iz peresa g. M. Š. naslednji zanimiv sestavek:

V dovškem lovišču pod Mežakljjo, ob meji jeseniškega lovišča, je 8. julija pod večer stikal po tamkajšnjih travnikih ravnatelj H. Luckmann za srnjakom. Okoli pol osmih zvečer opazi, da se mu bliža neka bela žival. Misleč, da je pes in pozneje, da je mačka, ni vzbudila prikazen posebnega njegovega zanimanja. Ko pa se mu je žival približala, je na svoje presenečenje spoznal, da je lisica. Hitro se je stisnil k tlemi in se pripravi na strel. Medtem se mu je lisica približala na kakih 70 korakov in ker ni bil zakrit, ga je opazila in obstala za gramom, izza katerega je molila samo glavo. Imenovani je lisico ves čas opazoval skozi daljnogled na puški. Bila je srednje velika žival in popolnoma snežnobela. Samo na smrčku od nosa proti očem je imela na vsaki strani majhno rumeno liso. Sicer pa je bila z repom vred čisto bela.

Ker ni mogel »srečni lovec« repetirke nikamor nasloniti, ni hotel tvegati strele s kroglo v ozko glavo, ki je bila nanj obrnjena, misleč, da se bo lisica malo premaknila. Po dobri minuti takega gledanja pa se je lisica naveličala in potegnila svoj beli kožušček v varno goščavo. Kesanje je sicer prišlo v lovsko dušo, da ni potegnil na srečo v belo glavo, ali po toči zvoniti ne pomaga.

Naj mu sv. Humbert še enkrat nakloni to milost! Morda ve še kateri zelene bratovščine kaj o beli lisici?

Proti odebelosti

deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov čaj«. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Proizvajalci: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Hlca 24.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obiti

Vulkanizira
vse vrste gumijastih parov
vulkanizacija P. Škarar v
Ljubljani, Rimska cesta 11.
270

Za 150 Din
Vam naredi krasno obleko
Franc Burjak
Ljubljana, Habska cesta 44.
Praven čistočev gostilne
Borovšče, prihod na dom.
19107

Kleparsko orodje
(stroje) dam v najem, ev.
se lahko izvede obisk
tam. Ponudbe na upravo
»Jutra« pod šifro »Vdova«.
20020

Službe
(dobe)
Pekovski vajenec
sin kmetih staršev, močan,
se lahko izvede obisk
Naslov pove uprava »Jutra«.
20197

Izurnjene pletilke
dobro dobro stalno službo.
Naslov pove uprava »Jutra«.
20063

Več trg. pomočnikov
sprejeli manufakturne
sprejme valstrgovina »Trg.
govski dom« v Mariboru.
20020

Kuharico
pridno in pošteno, v starosti
od 25—40 let, zmerno
lahko drugih gospodinjstev
delati takoj sprejema
za mesečno plačo 300 Din.
Ponudbe na: Fani Polane,
valični mlin v Radečah pri
Zidanem mostu.
20028

Ključavničarskega
pomočnika
izkušenega, neodvisnega, ki
bi bil obremenjen dobro
vzhlajen in izpravljen, sicer
sprejme za takojšnji
stop Andrej Pogaj, Rakek
št. 120.
20030

Starejšo natakario
za račun se išče za prosto
mesto gostilne tik Ljubljane.
Event. se sprejmeta
3 sestri (sorodnici) za vino,
kulinjo in jastvine. Pogaj
in pojasnila v upr. »Jutra«.
20038

Ubogljivo dekle
sprejme takoj zakonski par
s 1 otrokom v lepem mestu
na Dolencem. V hiši je
vodovod in elektrika. Kot
opora gosp. se more marljivo
naučiti ter ostane
lahko stalno pri hiši.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod šifro »Marjita« 281.
20031

Prvovrstna frizerka
za dame, dobro izveščena
in usposobljena, vsa nasaži,
bavljajo in dragim
sprejme takoj. Ponudbe na
M. Marek, Maribor, Gospo.
ška ulica 27.
20031

Postrežnica
za jutranje ure, ki zna
likati in sobe biskati, se
išče. Naslov pove uprava
»Jutra«.
20038

Zagar
samo ali oženjen se sprejme
v polovici septembra na
vojno tugo. — Ponudbe s
zahtevkom plače na naslov
Škrobo & Barle, Ljubljana
Kralja Petra trg št. 3.
20008

Gospodično
vzajemno vaš. pisarniški poslo-
vanje se sprejme. Naslov v
upr. »Jutra«.
20063

Kontoristinja
vzajemno pravilne nemške in
pisane, gospodinjstva in ku-
hanja, neomadeževane pre-
toknosti, prijetne zunanjosti,
dobro, skrbno, samostojno
in vestno, 25—30 let staro,
sprejme sodniško ločen tra-
govno in posestnik v Ljubljani
v otroki. Pismene po-
nudebe pod »Dobroščena« na
upravo »Jutra«.
20038

Hišnika
oženjenega, vpokojenega brez
otrok, iščem za gradbeno
prih. zid. mesto. Ponudbe
pod šifro »Pensile« na upr.
»Jutra«.
20007

Službe
(iščejo)
Trg. pomočnica
izkušena, želja nastopiti s
1. ali 15. septembrom službo
v veliki manufakturni, ga-
lasterijski, event. tudi spre-
jemski trgovini v mestu.
Naslov pove uprava »Jutra«.
20180

Trgovski pomočnik
mlad in agil, išče službo
v dobri hiši. Vajen je
vsega dela. Ponudbe se
prosi na upr. »Jutra«
pod »Agilen«.
20038

Prodajalka
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Milinar
izurjen v valjenju in ma-
tem milnu, išče službo. —
Vzame tudi majhen mlin v
najem. Naslov pove uprava
»Jutra«.
20137

Mlada gospodična
inteligentna, s znanjem šir-
jih jezikov, išče mesto s
blagajničarke ali kaj sli-
nega. Sprejme tudi samo
za čas veleselja. Ponudbe
pod »Veleseljem 17« na upr.
»Jutra«.
20034

Trg. sotrudnica
prvovrstna moč, izurjena v
modni stroki želi preme-
niti mesto, najraje v kako
veliko trgovino v Ljubljani
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Vesta« in pošteva
20015.

Trgovski pomočnik
specciat, 20 let star, moč
službe za takojšnji nastop.
Ponudbe na upr. »Jutra«
v Mariboru pod šifro »Tr-
govski«.
20075

Šivilja perila
vzajemno popravljati vsako
perilo, izveščena v vsakem
robnem delu sploh, spretna
tudi v klobučarskem delu,
se priporoča cenj. damam
na dom. Naslov v upr.
»Jutra« v Mariboru. 20076

Kot oskrbnik
ali kaj sličnega iščem pri-
mernejo mesta na delati
v mestu. Franc Vonič
Sv. Jurij ob Pesnici p. Sv.
Kungota. 20080

Prodajalka
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Prodajnik
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Javorjevih desk
30 mm debelih in suhih, 2
do 3 vagone proda Stolarski
v Sodušiču. 20124

Pisalni stroji
amerik. znamke »Smith«,
malo rabljeni, dobro obra-
bljeni, se ugodno proda.
— Očista se ga lahko pri-
trdi »Textilia«, Križevci
trg 10. 20271

Dva skobelnika
in več drugega mizararskega
orodja se proda v Zelenjav-
ni ulici 133. Novi Vodmat.
19420

Kroj. šivalni stroji
»Singer« se proda ali za-
kupuje za kolo. 3. Kras,
Krajevski, Florjanska ul.
št. 8. 20312

Motorno kolo
lahko, 2½ HP, v najboljši
stanju, po zelo ugodni
ceni prodam. Naslov pove
uprava »Jutra«. 20056

Radi selitve
prodam novo bosnansko gra-
ditno za trno kavo, mizo-
4 stolčke za 1000 Din. —
Istotam se proda lesteni
iz med s tremi larnicami.
Naslov pove uprava »Jutra«.
20090

Pridelki
Jabolka
namiznih in za prelat ku-
pin na vagone. Ponudbe
na naslov: Jos. I. Rože,
Maribor-Lajsterberg, »Zig-
sandrova 390. 20071

Pridelki
tri četrt ure oddaljeno od
rudokopa na Dolencem.
obtokeje iz gospodarskega
poslovanja, vinograde, polja,
gozdov, itd., narodja. —
Poljanjska dale Fr. Gorenj,
Trilke pri Mokronogu. 20017

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Gostilno
vzajemno na račun. Dopise
na podružnico »Jutra« v
Mariboru. 20079

Krasen trg. lokal
za adaptirati v Ljubljani
(Kotlovrska ulica). Niha
najemnika. Realiteta pi-
sarna Privšek, Sodna ulica št. 5.
20090

**Gostilničarji in ka-
varnarji — pozor!**
Veliki lokali za gostino
in kavarno na razpolago.
Niska najemnika. — Trba
adaptirati. Realiteta pi-
sarna Privšek, Sodna ulica št. 5.
20090

Posest
Enodružinsko hišico
podobno villi, s komfortom
in vrtom, v bližini Ljub-
ljane, kupim. Ponudbe
toda brez posredovalca —
na upr. »Jutra« pod šifro
»Pisiljivo«. 20125

Posestvo
1/2 ure oddaljeno od Ptuj.
obtokeje iz gospodarskega
poslovanja, vinograde, polja,
gozdov, itd., narodja. —
Poljanjska dale Fr. Gorenj,
Trilke pri Mokronogu. 20017

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Pridelki
zahtevna, išče službo.
Dopise na upr. »Jutra«
pod »1. september 987«.
20035

Hišo
10 minut iz Radeč pri
glavni cesti, s vrtom in
sodnim drevjem, prodam za
20.000 Din. Poljanjska dale
Fr. Gorenj, Trilke pri
Mokronogu. 20017

Kdor kupuje
ali prodaja
parcele, hiše, vile, tovarne,
posredstva, itd., se naj takoj
pri v. Realiteta pi-
sarna Privšek, Sodna ulica št. 5.
20090

Sobico
jedno in priprosto, 1836
mizna gospodična. Ponudbe
na upr. »Jutra« pod šifro
»September«. 20021

Sobo
za 4 do 6 tednov išče.
najraje v villi, tudi ob pe-
riforiji mesta, zakonski
par za takoj. Ponudbe te-
kom dneva v upr.
»Jutra«. 20090

Sobo z vso oskrbo
išče takoj soliden gospod.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod šifro »Popolna oskrba«.
20001

Joseph Delteil:

Petero čutov

Roman.

Medtem Auvergnatovke že vnovič napadajo. Obraze kot granit, lase razmršene liki Centralni Masif, se z opankami na nogah in s srcem v rokah kričaje plazijo te moško-drzne ženske od stopnice do stopnice in zavzemajo poslopje. Gospod župan s svojo rdečo šerpo zastira dostop na Norveško. Visoko vzravan stoji na stopnicah svoje domovine, in njegove na smrt otožne lepe oči se škrlatasto svetlikajo izpod plavih las. Neka Auvergnatovka mu brez usmijanja zapiči svoj kuhinjski nož v srce. Župan se zgrudi in pade na šerpo. Auvergnatovke se razkrope v županstvo. Tišina. Noč...

Samotna ženska se tiho približuje ležečemu junku. Skloni se na krvavo truplo, nagne glavo na okrvavele oči in položi usta na sovražnikova...

Eleonora! Eleonora!

VI.

Elie-Elie

Elie-Elie je stal pred škrlatno retorto že tisoč let. Visok kot Metafizika, s četverokotno brado in lasmi kot črni lev, ogrnjen v bel jopič je motril skozi lupo kipečo kulturo kužnega bacila. Njegov tolsti obraz, podoben hlebu sira, je bil globoko resen. Oči so mu pohotno zrlle dol na semitski nos, in brki so se izlivali v njegovo brado liki reka v morje. Njegovo čelo je bilo kot tempelj Salomonov.

Doktor si je uredil laboratorij v poročni dvorani bergenskega županstva. Dvorana je bila s hodnikom v zvezi z Eleonorinimi sobami. Bila je prostorna, stene so bile ometane z apnom, tla so bila iz jelovega lesa. Na stenah so visele slike, ki so deviško sramežljivo prikazovale 12 poročnih sladkosti, počenši z najprvim trenutkom, ko žena odgrne svojo tenčičasto srajčico, pa do velikega dneva poroda.

Dvoje širokih oken je gledalo na Severni vrt, kjer so se posred brez, jelek in rododendrov podile puritanske gosti, en kljunaš in dva severna jelena.

Dvorana je bila opremljena z mizami iz surovega lesa, s par omarami in s policami za knjige. Vseposod so se gomilile fijeole,

instrumenti, epruvete.

Elie-Elie je pazljivo motril razvitek bacila v kipeči goveji krvi. Sempatja je s kazalcem pogladil lepo epruveto, in nakrat je celo njegovo telo postalo kot magnetično. V tistem hipu se je začelo v sobi, kot da bi iz vseh kotov zabrenčale mirijade in mirijade hroščev.

V sobo stopi deklina. Bila je majhna, izredno lepa Perzijka, ogrnjena s šalom in s svojo kožo. Ljubimka in metresa; metresa je bila rojena kot se rodi cvetka. Ime ji je bilo Muha. Imela je bogato znanje iz medicine in lase kot prešičji rep. Znala je pripravljati klistirje, jokati in podajati kirurške nože.

Vstopila je neslišno, bila je bosa. V laboratoriju se je kretala neprisluseno in čitala gospodarju povelja iz oči. Brisala je prašne steklenice in pospravljala kantaride. Okoli vratu se ji je vilo stekleno ogrlje nalik deževnici.

Hipoma je zakajala, in doktor Elie-Elie se je izmučen kot zemlja sesedel v naslonjač. Bil je širok naslonjač z nizkimi nogami in rokami, močnimi in debelimi kakor biceps. Na naslonilu iz hrastovine je bila izrezljana matrona s krepkimi bedri, izlivajoča vedro solz v vodnjak pod popkom.

Elie-Elie se je zgrudil v naslonjaču. Nataknil si je lornjon, uravnal svoj žolti obraz in postal otožen liki olivni vrt. V tej legi je njegova brada, uprta v strop, docela nalikovala topu. Adamovo jabolko pod brado pa se je zdelo kot krogla. In sentimentalni žid se je sredi med mikrobami udal snu. Rojen je bil na Dunaju (Avstrija) od čifuskega očeta pa ameriške matere. Židovska in yankejska kri sta se v njegovih žilah skladali prav kakor v moderni družbi. Tej zmesi je dolgoval svojo zunanost in smisel za trgovske posle. Dunajski valčki, Ezavova leča in chicaške svinje so spopolnjevale hrano njegovi vagabundski meseni duši. Bil je nečočuten kot nadvojvoda in zavaljen kot bankir z Wall-Streeta. Iz njegove maščobne debelosti, z njegovega obraza, opremljenega z zlatimi očali, je odsevala tisočletna sla, vsa objeta od muzike in tolšče. Pohabljen, obrezana cvetka bastardske lepote: tako se je v njegovem telesu družilo slovansko meso s kostmi novega sveta. Mojzes in Rockefeller.

Snival je; snival o Eleonori. S tolstimi trepalnicami zastrtih oči si jo je predstavljal vso nago, kako raziskuje Yersinov coccobacil. V nežnih prstih je držala fijoletno kulturo in razpleteni lasje so se ji izlivali dol do stegen. Toda hipoma se je zadaj za njo pojavil človek, krasen Severnjak bisernih zob...

Ljubosumnost? Doktor Elie-Elie da bi bil ljubosumen? Ne. Sovodnik Abrahama, Estere in Rothschilda, predstavnik tistega z

razumnostjo obdarjenega plemena, ki s filozofsko ravnodušnostjo prenaša najtežje udarce, učenjak-bakteriolog iz leta 1926 — ne, on ni bil ljubosumen. Bilo mu je le, kot da se mu je mlada miš zagrizla v srce.

Po zavzetju magistrata je Eleonora dala prenesti bergenskega župana v najlepšo dvorano v občinski hiši. Vso noč je prečela ob vznožju njegove postelje. Iz čuta do dolžnosti? Radi zabave? Pogled na njegove prebode prsi, š- vroče od krvi in čutne energije, jo je navdajal z neizrečeno tugo. Hotela je sama, osebno oskrbovati ranjenca. Zato ga je skrila v mestni laboratorij. Ni trajalo dolgo, in lepi župan (ime mu je bilo Molde) je hvalil boga za svoje rane. Med ljudmi je šel glas, da Eleonori ni bil samo bolnik. Ljubezni ni mar mikrob in meridianov.

Ne, Elie-Elie ni bil ljubosumen, ljubosumen v navadnem smislu besede. Toda mala Perzijka, kot da je slutila uro, napovedano od prerokov, je vedno poklekala k njegovim nogam. Brez besede si je začela razpletati lase in jih je, sklanjaje se na tla, ovijala po Elie-Eliejevih čevljih. On pa je mrmral v svoj stolp slonokoščeni besede, ki so se sprva zdele nerazumljive, in šele v tišini se jim je razveval smisel:

«Eleonora, zlatolasa,

Eleonora, zlata vsa!»

Muha se je takrat zgrbila še bolj. Povesila je čelo. Elie-Elie pa je velično veno položil svoje noge sužnji na glavo. In v tem položaju, na svetopisemskem raku, je mala Perzijka zapela neskončno otožno melodijo. Mikrobe pa so se parile v epruvetah...

Doktor je vstal in si pretegnil ude. Perzijka si je uravnala obleko in se lagotno podala na delo. Na licih ji je sijal mesen nasmešek, njene debele rožnate ustnice so razodevale vseobčo pohotnost.

Elie-Elie je začel žvižgati melodijo iz jazz-banda. Lice se mu je zvedrilo in oči so mu vzplamenele kot liker v steklenici. Prijela ga je želja po svežem zraku, zahotelo se mu je gibanja na prostem. Sleknil si je svoj delovni jopič in se prikazal v meščanski obleki z zlato verižico. Suknjič modernega kroja (Smiller & Co. ali pa Grane), natrpan z rentnimi papirji, se je elegantno oklepal njegovega telesa, in hlače so bile ena sama zgiba. Na kravati mu je blestel briljant.

Perzijka mu smehljaše ogrne površnik, in doktor odide. Šel je po Skarški ulici in prodajalci so mu ponujali ruma in saparilj. Srečeval je stare ženske s psi in palicami. Po cestah so se klatile trope parfimiranih postopačev in stikale za mačkami, slaniki in deklcami.

Zeblji za podkve

marke „KRUNA“
so najboljši!

„Mustad“
jugoslavenska tvornica čavala
te željezne i čelne robe d. d.

KARLOVAC.

Zaštitni znak.

Nepremočljive dežne plašče

Že od Din 195 naprej kakor vsa ostala oblačila za gospode in dečke
kupite najceneje in najbolje
v splošno znani detaljni trgovini na Erjavčevi cesti šte. 2
(nasproti dramskega gledališča)
konfekcijske tovarne **FRAN DERENDA & Co.,** Ljubljana.

Reflektantom

grozdja, mošta in vina v tekoči trgovini se
stavlja na razpoložanje za nakup in ekspedicio
ter daje hitra in točna poizkusila

TRGOVSKO-OBRTNO POSREDNISTVO
MART. DAV. BENZIA, SPLIT.

OBJAVLJAM

da pričnem z dnem 20. t. m. prevažati z
osebnim avtomobilom petalke in priljago
proti naročilu iz postaje Rakov v poljubno
določene kraje po najnižjih konkurenčnih
cenah.

ANDREJ POGLAJ, Rakov 139.

Trgovsko posredništvo

Mart. Dav. Benzia, Split

se stavlja na razpoložanje gosp. trgovcem pri
nakupu in ekspediciji dalmatinskih pridelkov, kakor:
vina, žganja, olja, mandeljnov, smokev, višenj, slanin
rib, buhača i. t. d. — Pojasnila o vrsti, količini
in ceni nudi brezpogojno z obratno pošto. 4367-a

Kdor oglašuje, ta napreduje

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Mama — mama,

glej lo je pravo „GAZELA“-milo, ki
se tako krasno peni, da snažno in belo
perilo ter prihrani trud in delo

GAZELA MILO

Še nekaj srečk

državne razredne loterije

celotnih, polovičnih in četrtinskih ima na razpolago

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

V LJUBLJANI, Sv. Petra cesta šte. 19.

Največji dobiček je Din 1,500.000.

Cela srečka v tretjem razredu stane Din 240—
Polovična srečka v tretjem razredu stane Din 120—
Četrtinska srečka v tretjem razredu stane Din 60—

Zadnji termin za nakup srečk je 31. avgust t. l.

Ze pri prvem razredu je zadela v tem zavodu kupljena
srečka šte. 30.282 Din 12.000.

Potrebna pojasnila pismena in ustnena vedno na razpolago

«Jutro» roman

LUCIFER

Interesna skozinska napeta
vsebina, prepletena s fant
tastičnimi razpletaji od za
četka do konca, ki prina
šajo navdušenemu čitatelju
z interesantnim razmotri
vanjem vsak hip presene
čenja, ki mu še sledi raz
očaranje in konstantna in
topen presenečenje tako, da
ni čitatelj neustavno priča
kovati vsako nadaljevanje
romana, je izšel in se do
biva pri upravi «Jutra» v
Ljubljani

Vsi ki so ga čitali
in oni, ki niso imeli
te prilike, naj si ga
tako naroče za
domače knjižnice.

Želj zabavati Vas ne
more nobena knjiga!

Verzani stane ... 55 Din
Broširana po ... 45 Din

**Priporočamo
novo izdajo**

Janko Kersnikovič
romanovi

Cyclamen
Broš. 22 Din, vez.
27 Din, poš. 1-25 Din

Agitator
Broš. 18 Din, vez.
23 Din, poš. 1-25 Din

Izdala jih je
Tiskovna zadruga
v Ljubljani

**Vsak Jugoslovan
mora poznati
svojo domovino!**

Vse, kar moraš ve
diti, dobiš v knjigi

Melik:
Jugoslavija

Celotno delo stane na
slabšem papirju Din 110
na boljšem Din 140
brez poštnine

**Prodaja se v
knjižarni**

Tiskovne zadruge
V LJUBLJANI
Prešernova ulica 54
nasproti glavne pošte

Komercijalista

električni stroki vzdržanega izšče
električno podjetje za takoj.

Natančne ponudbe s curriculum vitae:
Maribor, poštni predal 2.

Prvovrstne

Šteparice in krojače

za vojaško in civilno delo rabi
Fabrika Obnoče „Boston“ a. d.
v Beogradu.

Javiti se pismeno na gornjo
adreso.

Prodaja fabrike šampanca.

Glasovita fabrika šampanca **Jovan Hinkel-a**,
Kraljev Breg (a blizini Subotice, Bačka) prodaje
se za celokupnim urednjem i stovarištem gotove
kno i pola gotove robe.

Nuz fabriku pripada 4 lanca zemlje. Za slu
čaj potrebe može se kraj fabrike nalazeci se
vinograd i kupiti.

Med u uredjaj spadažu za fabrikaciju šam
panca potrebni najmoderniji strojevi, pumpe,
mašine za kuhanje rakije, destilacijski aparati itd.

Sa fabrikom zajedno prodaje se:
2200 hl prazne buradi, de'oma za transport, de
oma za skladište, 20.000 praznih šampanjskih
flaša i buteljnih flaša, 8000 flaša gotovog šam
panca, te 9000 flaša polugotovog šampanja.

Prodaja će se vršiti putem javne dražbe na
licu mesta **dne 25. augusta 1929. god.**
u 10 sati.

Fabrika, uredjaj i stovarište može se za
radno vreme uvijek pogledati. Blizje informacije
daje **Dr. Isidor Baroš**, advokat u Subotici.
Subotica, dne 11. augusta 1929.

Oponum. starateljska komisija za prodaju šam
panjske fabrike **Janoša Hinkel-a**, 4382a

Kupi se

leseno skladišče

v meri 30 do 40 m dolžine, globočine
9 do 11 m.

Ponudbe na upravništvo „Jutra“ pod
„Leseno skladišče“.

Importerji! Eksporterji!

Kupčijske zveze, zastopstva trgovskih
hiš, tovarni in trdki vseh panog v Italiji
dobite najlažje in najceneje potom

oglasov

v najvažnejših italijah. dnevnih, ki so:

Il Corriere della Sera, Milano; La Sera,
Milano; La Giustizia, Milano; Edinost,
Trieste; La Sera, Trieste; Il Popolo di
Trieste; Goriska Straza, Gorizia; Il
Mondo di Roma; La Tribuna di Roma;
Il Secolo XIX, Genova; Il Corriere Mer
cantile, Genova; Il Mezzogiorno di Na
poli; La Vedetta d'Italia, Fiume itd.

Pračune stroškov po originalnih
časopisnih cenah dobavlja po navedbi
oglasnega teksta in prostora takoj ita
lijansko zastopstvo dnevnika „JUTRO“

PUBBLICITA G. CEHOVIN
Trieste, Viale XX Settembre 65/1
Podružnica v Milano, Via Solferino 11.